

Parlem-ne

Fundació Betània Patmos Època 3a Desembre 2020 Núm. 103

SUMARI / PÀG. 02. Per ser de tots, no ser de ningú
04. Proposicions 2020/2021 **06.** Carta de la vida de Passaport Literari y de sus fortunas y adversidades **10.** Jugar per aprendre, aprendre per jugar **12.** Bioquímica i humanisme **16.** Un pas enrere per fer-ne dos endavant **20.** Le théâtre et la culture au service de l'apprentissage des langues étrangères **22.** Concurs de lectura en veu alta **24.** Entorns virtuals d'aprenentatge: eines passives, metodologies actives **28.** Què volem dir quan diem *viatjar* **36.** La col·lecció: recull de diferents treballs i projectes elaborats a l'Escola el curs 2019-2020 **50.** 50 anys de la piscina Maria Paz Corominas: de la bombolleta al waterpolo **54.** Mapa de sensibilització, compromís i accions socials de BetàniaPatmos **56.** Dual Baccalaureate at BetàniaPatmos **58.** Objectiu imprescindible: conèixer la recerca científica d'avui en dia **59.** La lluita contra el canvi climàtic és qüestió d'educació **60.** Entrevista a Ramón Colías **62.** Dient adéu a l'Hort d'Infantil **66.** Fixed fairy tales in 2nd ESO for infants **68.** Viatgem amb els BPA alumni **72.** Anem de concert! **76.** Mirem enrere i no ens veiem fora de BP **79.** A Lluís Poblet i Andreu, un dels set primers!

PER SER DE TOTS, NO SER DE NINGÚ

JUAN JESÚS DOMINGO I RAMON GIRBAU

Patrons de la Fundació BetàniaPatmos

JACINT BASSÓ

Director general

Sis idees sobre què vol dir
ser una fundació

3

PRIMERA

Una fundació –ho apuntem en el títol– no pertany a ningú. Si ens posem a pensar-ho bé, es tracta, aquesta, d'una circumstància que no deixa de ser inusual i prou atípica: la meva bicicleta és meva, el cotxe de la mare és de la mare, la casa on vivim és nostra o de qui ens la lloga, la fruita que em voldria menjar és del verdurer. L'uniforme del bomber és de l'ajuntament, la fórmula de l'antiviral que espero no haver de prendre és propietat de la farmacèutica que l'ha sabut investigar i les accions d'una societat anònima són dels seus accionistes. Fins i tot l'aigua del mar que veiem des de la platja té amo, o el tros d'atmosfera que respirem quan som al terrat. Però una fundació, no.

SEGONA

Les coses que una fundació té –qui ho discutiria– són també seves. Diem que són de la seva propietat, que en pot fer, quan i com millor li sembli, el que li abelleixi: la cadira on seu la mestra de robòtica, els estris del laboratori, els llibres de la biblioteca, les forquilles del menjador, els pins del pati. Queda entès, sí. Però, la fundació, de qui és?

TERCERA

Una fundació –agafem-ne una a l'atzar, BetàniaPatmos posem per cas–, dèiem bé a l'inici que no és de ningú. Expliquem aquesta anomalia dient que és la caixa que acull un patrimoni (un conjunt de coses: cadires, estris, llibres, forquilles, un pati, potser també uns quants diners) del qual qui era propietari va decidir desprendre's en un moment donat –per exemple el 1984– per assegurar que quedava a partir d'aquell moment afecte, dedicat a una finalitat determinada (l'ensenyament, per posar un exemple, com podria ser-ho també la recerca mèdica, l'assistència a les persones sense llar, el foment de la sardana o la protecció de la fauna local). En desprendre-se'n, aquells propietaris deixen de poder-ne disposar. Actuen –qui ho negaria– de manera més aviat inhabitual, sorprenent: les perden, aquelles coses, i les perden per sempre. Semblaria d'entrada poc racional, però el cas és que no. Sent –com no seran– gent ximple o desendregada, els guia en aquest acte de disposició seu un motiu enraonat, que és doble: assegurar-se, d'una banda, la subjecció d'aquelles coses, d'aquell patrimoni, a la finalitat que volen servir (ningú les podrà tocar mai, a partir d'ara, que no sigui per dedicar-les precisament i exactament al propòsit fundacional); i encomanar-les a algú que es compromet a prendre'n cura cabal i vetllar perquè serveixin l'encàrrec. Val a dir: despreniment, afecte, independència, diligència, compromís o generositat. Per dir-ne mitja dotzena.

QUARTA

La llei que regula aquestes coses –sempre hi ha una llei que regula una cosa o altra– admet aquest tracte tan particular sota una condició: la finalitat a què fèiem referència abans, aquella que serveixen els béns aportats a la fundació i qui vetlla per ells, ha de ser una finalitat d'interès general. És a dir, que treballen pel bé comú i no en interès d'un grup tancat o exclusiu; que determinen els beneficiaris dels seus serveis amb criteris no discriminatoris, oberts. No busquen, per tant, el guany material en la mesura que el seu fi no és lucrar-se amb el servei que presten, sinó el fet mateix de prestar-lo, i sufragar-ne els costos amb diligència i eficiència perquè l'encàrrec fundacional se servi i es preservi. A diferència d'una societat mercantil, no reparteixen doncs beneficis a cap soci, no persegueixen el diner, sinó la seva dedicació i la seva subordinació a un interès ciutadà, comunitari.

QUINTA

Hem dit que la caixa aquella –la fundació com a ens autònom que vetlla pel patrimoni aportat– no té amo. Però, gestor, sí que en té, una gestió que respon de l'administració diligent del llegat sota la tutela del protectorat públic. El gestor és el patronat, que n'és l'òrgan de govern, que defineix i concreta l'ideari de servei, l'estratègia i la feina per fer, i que –en el cas que millor coneixem, que és el nostre– coordina les tasques de la direcció de l'Escola en els seus diversos àmbits i incorpora en els seus debats les veus de pares i mares o la dels alumni, aquells –aquests darrers– que un dia en van ser beneficiaris directes.

DARRERA

Al capdavant –qui llegeix ja ho entén–, una fundació és una eina. Una eina de servei. L'anomenem privada –és el nostre cas, com diu bé a la porta d'entrada– quan orquestra la iniciativa d'un grup de ciutadans individuals, de gent del carrer que fa coses des de la societat civil. Maldant com malda per un interès general, per atendre necessitats comunitàries, s'acosta molt, però, en la seva iniciativa i en les seves activitats, als propòsits que tenen encomanats les administracions públiques. I de fet s'hi concentra a fi i efecte de salvaguardar un servei bàsic. En el nostre àmbit docent, un propòsit comú de formació rigorosa, cívica, crítica, creativa i plural. Viu d'aquelles aportacions inicials que dèiem, i de les addicionals que les famílies hi fan cada any per sostenir-la. Viu però, sobretot, de la generositat desinteressada dels membres de la comunitat que ens hi aixopluguem. Que no en sortim tanmateix descabalats: el que ens n'enduem, en justa correspondència que tan bé s'adiu a la naturalesa del pacte fundacional, no ens ho podrà mai prendre ningú perquè ens ha estat donat a canvi de res i és nostre per sempre: d'aquelles coses que no tenen valor mercantil, és a dir, literalment, que no tenen preu.

Proposicions

2020/2021

El cicle anual d'anar a escola és molt semblant al cicle natural del camp. Les paraules *cultiu* i *cultura* deriven etimològicament de la mateixa font. La relació entre cultivar el camp i conrear el pensament té una arrel profunda que es perd en l'origen incert de les civilitzacions. En el món medieval tot plegat es concentrava en els monestirs, entre molts altres, el de Pedralbes on, per cert, durant més de cinquanta anys hi hagué el nostre parvulari, justament construït a l'antic hort gran de les monges. Ara hi som molt a prop, gairebé a tocar, i els ritmes anuals del conreu i de l'educació continuen vigents.

Així és com començaven aproximadament les «Proposicions» d'ara fa dos anys i de l'any passat a les pàgines 4 i 5 dels *Parlem-ne* 101 i 102. És possible que l'any que ve, al *Parlem-ne* 104, les «Proposicions» comencin de la mateixa manera. Als oliverars i a les vinyes, cada any també hi passa el mateix, a pesar que a vegades venen malures inesperades.

Cada curs acadèmic la direcció de l'Escola BetàniaPatmos elabora la Programació General Anual, la PGA, a partir de fonts diverses, després d'escoltar múltiples veus, revisar el curs anterior i observar molt atentament i críticament les transformacions imparables que l'educació està vivint. No cal ni dir que aquesta vegada la irrupció de la pandèmia provocada per la COVID-19 i el llarg confinament que va produir-se durant el tercer trimestre del curs passat han estat motiu de reflexió profunda i, per tant, motor de més canvis i noves propostes.

La PGA comença a elaborar-se el mes de maig, es pensa i es redacta durant els mesos de juny, juliol, agost i setembre, i es presenta a la comunitat –equip directiu en ple, Patronat, claustre, Consell Escolar, Junta d'Associació de Famílies (AFA), representants de les classes i Departament d'Educació a través de la inspecció educativa– abans de Nadal. Paral·lelament

s'activa la seva realització només començar el curs l'1 de setembre de cada any.

La versió curta del document són quatre fulls, vuit pàgines amb els objectius de la direcció general repartits per àmbits –institucional, pedagògic, serveis, gestió, comunicació, instal·lacions i àmbit financer i d'inversions–; els objectius de les quatre etapes –Infantil, Primària, Secundària obligatòria i Batxillerat–; i dels sis departaments –Arts i Humanitats, Ciències, Llengües Estrangeres, Educació Física i Esports, Orientació i Intervenció Psicopedagògica, i Departament TIACC.

El text, però, té una versió completa i expandida on, a banda dels 93 objectius organitzats segons els àmbits, etapes i departaments descrits abans, hi apareixen les accions concretes per desenvolupar cada un d'aquests objectius amb els seus indicadors de consecució, els equips o les persones responsables de fer el seguiment i la calendarització de tot plegat.

El document complet, que incorpora a manera de pròleg el posicionament i a manera d'epíleg un calendari final amb les activitats programades, conté aproximadament quatre-centes accions que ens permetran aconseguir els objectius fixats. És impossible reproduir aquí el seu contingut. Amb tot, pensem que la seva presentació en els fòrums ja citats manifesta la voluntat explícita de mantenir ben informada tota la comunitat.

El *Parlem-ne* 103 és una nova oportunitat. D'aquí aquesta secció destinada a presentar molt resumidament els eixos bàsics de la PGA 2020-2021 d'acord amb un exercici celebrat el passat mes d'octubre on va demanar-se a cada membre de l'equip directiu i als caps dels departaments que triessin del seu programa per a aquest curs una «proposició» El resultat és aquest conjunt de 18 idees-proposta per a l'actual curs escolar que presentem a continuació.

5 Des de la direcció general, pedagògica i de serveis:

01. Enfortir la idea de comunitat tenint especialment en compte el paper de les famílies representades per l'AFA i els pares i mares delegats de curs, i dels BPAumni, elements actius d'aquesta comunitat.

02. Aprofitar l'experiència viscuda amb la pandèmia de la COVID-19 per intensificar la consciència ecològica de la comunitat, millorar l'educació higienicosanitària de la mateixa i accelerar la digitalització de la nostra organització.

03. Preveure un possible nou escenari de confinament –parcial o total– i desenvolupar el pla pedagògic necessari per afrontar-lo de la millor manera possible.

04. Intensificar i especialitzar el servei d'infermeria en relació amb la COVID-19.

05. Reforçar l'estructura directiva d'Educació Primària amb la figura del cap didàctic.

06. Desenvolupar les accions necessàries perquè l'Escola mantingui el màxim de presència i notorietat.

07. Adequar els espais i les instal·lacions a les necessitats provocades per la COVID-19, renovar l'equipament informàtic de tot el professorat i redimensionar la xarxa en funció dels nous usos de les instal·lacions.

Des de les etapes educatives:

08. Repensar els informes d'avaluació dels alumnes d'Educació Infantil.

09. Elaborar o reescriure els plans d'acció tutorial de tots els cursos d'Educació Primària a partir de la formació feta en educació i acompanyament emocional el curs passat.

10. Reorientar el treball comunitari dels alumnes d'ESO cap a una col·laboració amb el Parc de Collserola.

11. Documentar les mesures de flexibilització curricular dels itineraris de Batxillerat atenent la diversitat dels alumnes: necessitats, interessos i projectes.

12. Desenvolupar des dels sis departaments didàctics estratègies motivades per l'epidèmia de la COVID-19.

13. Iniciar el tractament dels Objectius del Desenvolupament Sostenible en el currículum de les matèries de ciències.

14. Cercar noves maneres d'afavorir l'aprenentatge autònom i la competència digital de l'alumnat.

15. Definir i desenvolupar l'adaptació curricular de la psicomotricitat i l'educació física segons la nova normalitat en format presencial i, si fos el cas, en format virtual.

16. Participar en l'elaboració del pla de retorn a l'Escola després del confinament, fent especial èmfasi en l'atenció a l'alumnat i a les famílies des del punt de vista emocional.

17. Dissenyar i implantar progressivament un entorn virtual d'aprenentatge.

Des de la perspectiva econòmica i financera:

18. Analitzar l'impacte que la crisi de la COVID-19 ha generat i pot continuar generant sobre el resultat econòmic buscant mesures de contenció de l'impacte, sense oblidar mai que només amb rigor pressupostari i prioritització de les inversions la Fundació podrà mantenir la seva voluntat de fer que les coses s'esdevinguin.

També ho dèiem l'any passat i l'anterior. Aquest és un exercici de síntesi, parcial però essencial, que volem compartir amb tots els lectors i lectores del *Parlem-ne* 103. Que les proposicions es facin realitat i que l'enguany curs 2020-2021 sigui fèrtil i profitós per a tothom.

CARTA DE LA VIDA DE PASSAPORT LITERARI Y DE SUS FORTUNAS Y ADVERSIDADES

Pues sepa Vuestra Merced, ante todas las cosas, que a mí llaman Passaport Literari. Hijo de Josep Àngel Gan y *Lasdecaste*, naturales de Betània Patmos. Mi nacimiento fue asistiendo a una clase de literatura en la Torratxa Patxot, por la cual causa tomé el sobrenombre de *Literari*; y fue de esta manera: mi padre, que Dios le dio la virtud de saber plasmar en el papel aquello que el ojo ve, tenía cargo de profesor de educación visual y plástica y, estando mi madre en una clase de literatura del siglo XVI, ocurriósele la idea y parióme allí, en el Clos Montserrat. De manera que con verdad me puedo decir «nacido frente al mar».

Una vez llegado al mundo, determiné arrimarme a los buenos por ser uno de ellos y por ese motivo mi emblema es *Tolle et lege*. Se trata de las palabras que, según la tradición, san Agustín de Hipona escuchó, probablemente dirigidas a un niño, en un momento de crisis. El mensaje, en latín, significa «Toma y lee», y fue entonces cuando san Agustín cogió la Biblia y empezó a leer la Epístola a San Pablo. Esta anécdota hagiográfica no solo trata de un momento de iluminación religiosa, sino que también es el inicio de una vocación lectora que le acompañaría para siempre.

Quiso mi fortuna que, en este tiempo, vinieran a posar a BetàniaPatmos unos grandes lectores, los cuales, pareciéndoles que yo sería bueno para adiestrarme, me pidieron a mi madre, y ella me encomendó a ellos, diciéndoles cómo era hijo de un buen hombre y había nacido en el mejor entorno posible. Ellos respondieron que me recibían no como una simple actividad para subir nota, sino como una gran iniciativa de animación lectora. Y fue así como comencé a dar mis primeros pasos por la ficción literaria cogido de la mano de Edu Castellet, Pol Villaverde, Violant Puig, Maria Polo, Anna Prats, Montse Martí, Kristina Galieva, Alba Miró, Anna Leyva, Aran Garreta, Inés Cirera y Júlia Giribert.

Y porque vea Vuestra Merced a cuánto se extiende el ingenio de estos astutos lectores, decidieron crearme una cuenta de Instagram (@Passaportliterari) para que pudiera compartir mis viajes y mundos literarios con toda la vasta comunidad de lectores de BetàniaPatmos. A partir de entonces he viajado desde Córdoba hasta Moscú pasando por Madrid, Nueva York, Oporto o Dublín. En cada uno de estos lugares he hecho nuevos hallazgos, pero sobre todo he podido protagonizar una idea universal: la vida como viaje, como camino, como aventura.

Y pensando en qué modo de vivir haría mi asiento por tener algo de descanso, quisieron los libros alumbrarme y ponerme en camino y manera provechosa. Y con favor que tuve de amigos, profesores y alumnos logré grandes recomendaciones literarias con las que volver a viajar, en este caso, sin moverme de casa.

Esto fue el mismo año que un poderoso enemigo en este insigne planeta entró, como Vuestra Merced habrá oído. Pues en este tiempo estaba en mi prosperidad y en la cumbre de toda buena fortuna, de la que espero no descender.

QUÈ ÉS?

Passaport Literari és una iniciativa del Departament d'Arts i Humanitats que té com a objectiu incentivar la lectura entre part de la comunitat educativa, alumnes (des de 6è de Primària fins a 2n de Batxillerat), mestres i professors.

COM FUNCIONA?

Tota persona inscrita rep a l'inici de curs un passaport físic que ha d'omplir de segells durant el període que dura l'activitat. Com els pot aconseguir? Mensualment els viatgers reben una instrucció de lectura com ara: «Llegeix un llibre prestat», «Llegeix una obra el títol de la qual no contingui la vocal i», «Tria un llibre escrit per una dona» o «T'atreveixes amb un de menys de 50 pàgines?». Cada llibre llegit que segueix la indicació suposa un segell per al passaport, i són els professors de l'àrea de llengua del departament els encarregats d'estampar-los.

QUAN I COM ES TANCA L'ACTIVITAT?

Cap al mes de maig es verifica el nombre de segells de cada passaport i aquells que hagin llegit com a mínim un cada mes entren a formar part d'un sorteig. El guanyador, finalment, s'emporta alguna experiència relacionada amb el concepte de viatge. A més, tots aquells amb quatre o més segells participen en un esmorzar literari amb què els membres del claustre volen agrair als participants la bona acollida de què ha estat objecte aquesta iniciativa.

JUGAR PER APRENDRE, APRENDRE PER JUGAR

Breument m'agradaria reflexionar sobre la importància del joc en el món de l'educació i de com massa sovint no li donem el pes que li hauríem de donar.

Si busquem la definició de la paraula, veurem que és un concepte polivalent, ampli, molt ric i ambivalent que implica una difícil categorització. Tots coneixem el seu potencial i sabem que és una activitat innata dels nens i les nenes des que neixen i, a més, s'ha comprovat que ens pot acompanyar al llarg de la nostra vida aportant grans beneficis.

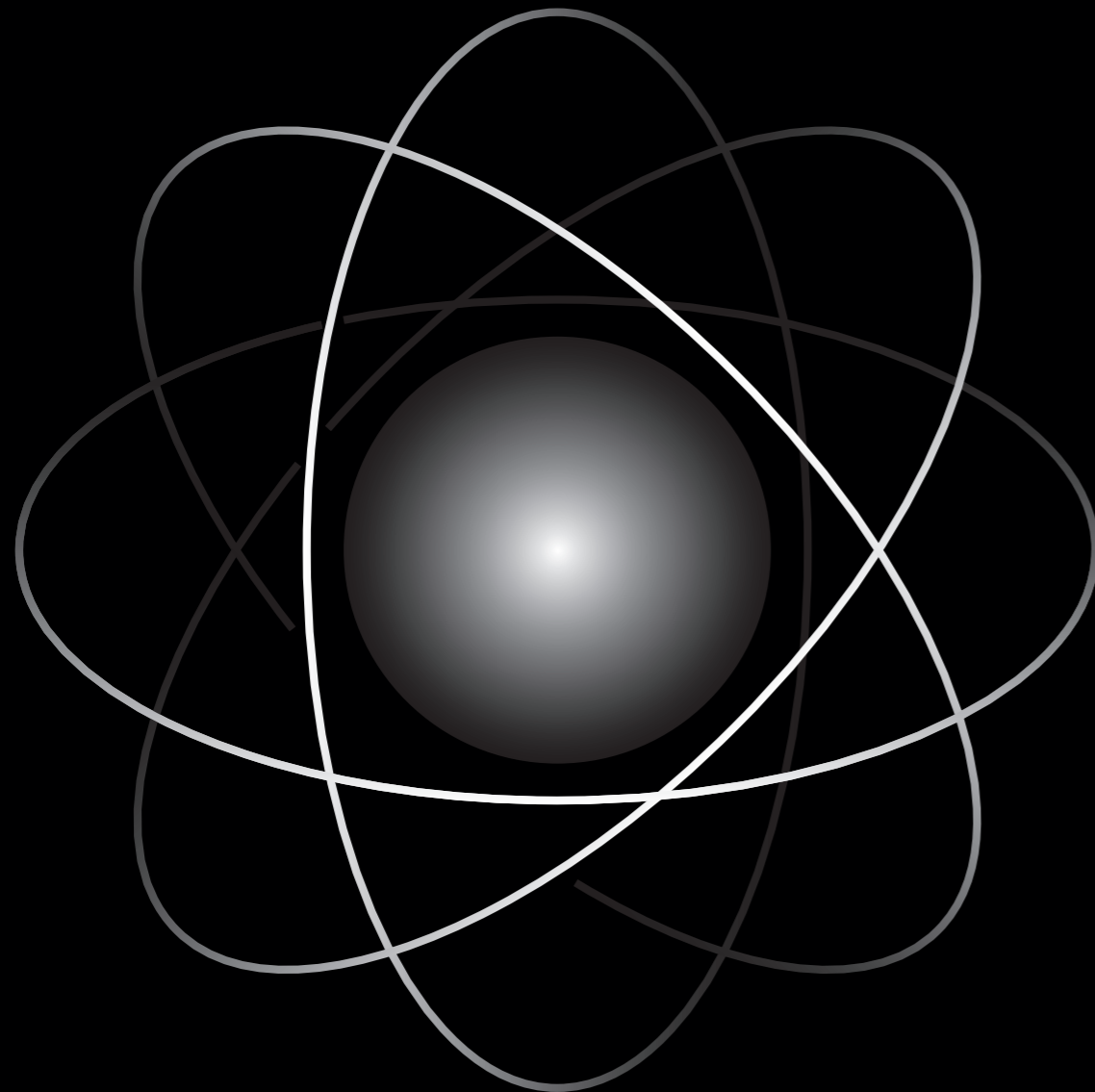
La neurociència reafirma que la motivació educacional és un dels punts destacats perquè els alumnes vulguin seguir aprenent i cada vegada ho facin millor. Actualment tenim molta informació a l'abast i sabem que l'aprenentatge va més enllà dels continguts, ja que el món laboral busca altres habilitats que marquin la diferència com ara la capacitat d'adaptació, la resiliència, l'empatia, el treball en equip... Tots ells són punts destacats que es poden aconseguir mitjançant el joc.

No és estrany que aquesta vessant motivadora i formativa hagi anat ocupant un lloc privilegiat en el món empresarial. La gamificació demostra que l'activitat lúdica segueix contribuint d'una forma positiva en l'edat adulta.

Si és així, com és que actualment encara hi ha ocasions que ens costa creure que quan juguem estem aprenent?

I ja, per acabar, voleu jugar? Si és així us proposo un joc que consisteix a canviar una lletra a partir d'una paraula escollida, així com de les noves paraules que es van generant. Quantes paraules noves hi podeu fer? Preparats? La paraula triada és... *joc*. Animeu-vos, segur que us en surten més de 30!

moc

BIOQUÍMICA I HUMANISME

A tots els Alumni que han passat per les aules de Betània Patmos i que ara, per les seves professions al voltant de la sanitat i la recerca científica, estan donant el millor com a persones.

Alguns els he vist per la televisió, però, pensant en tots i totes, no puc més que sentir un enorme i emocionat orgull.

De les unitats més fascinants del coneixement de la biologia i especialment del seu aprenentatge, destaco les que per desconcertants ens exigeixen en la seva comprensió una contínua *re-situació*. Aquelles que ens *des-ubiquen* una vegada i una altra. Són les més exigents per explicar-les als alumnes però, alhora, són les més atractives perquè comporten debat, sorpresa, descobriment i, molt sovint, revolucionen punts de vista i obren noves perspectives.

Els escenaris i els episodis que flanquegen la comprensió de l'origen de la vida són una d'aquestes unitats. Molt abans d'intentar entendre l'evolució dels sistemes, l'evolució humana o l'evolució cel·lular, hem de viatjar fins a l'evolució química. Sempre hem de *re-tornar* a l'origen.

L'escenari és molt llunyà. El refredament del planeta permet una escorça sòlida, la formació d'embolcalls, de l'atmosfera, la pèrdua d'hidrogen, el guany de diòxid de carboni, sulfur d'hidrogen i de vapor d'aigua.

D'això fa 4.000 milions d'anys. L'impacte de material exterior i la condensació junt amb el refredament originen un episodi on és possible un bescanvi energètic des de la radiació ultraviolada i els electrons de la reducció del ferro.

En un moment, del paràgraf inicial fins aquí on llegim ara mateix, hem anat a parar a la revolució de la química inorgànica. Gasos d'una atmosfera reductora, rica en CO₂, tot de minerals i una recent esfera d'aigua permeten, amb l'activitat volcànica, emissions de sofre i de nitrogen; i amb les precipitacions apareix la formació de les primeres roques sedimentàries. Són el primer registre. Allà on comença el nostre coneixement datat.

Les molècules es troben, coincideixen en aquest brou inicial. És aquí on el guany de l'estabilitat molecular esdevé un constant atzar d'assaig i d'error. El resultat és l'addició molecular, la complexitat. En aquest *meccano* original, com si anéssim ampliant les peces, les molècules, amb *kits* de muntatge més potents, es comencen a formar en xarxes, molècules amb «caràcter», amb reacció respecte l'aigua, per exemple.

Les interaccions permeten en aquesta recerca d'estabilitat química un panorama creixent de connexions, d'estructura. Un escenari de boira amb una capa oceànica que en alguns indrets ja s'assembla més a una escudella.

Dins d'aquest batibull químic –que per sort segueix a l'actualitat, perquè si no fos així no seria possible la vida; o, per desgràcia, ja que els *Homo* ens cuidem prou de fragmentar-lo, accelerar-lo i alterar-lo fins a destrossar-lo–, l'atzar reuneix molècules amb comportament capaces, amb el temps, d'establir espais diferenciats, barreres, intercanvis, primeres entitats. Es tracta dels primers sistemes amb interior i exterior. I el que és més important, alguns han «atrapat» en aquest contingut varies molècules interessants.

Unes es modifiquen amb l'energia, energia que poden captar i assimilar, que vol dir transportar-la a una altra molècula. Funcionen. Altres emmagatzemen informació. I unes altres, encara, són interpretadores d'aquesta informació. Aquest episodi és fonamental en el relat. Aquestes entitats atzaroses tenen una novetat, la capacitat de rèplica. Poden copiar-se a si mateixes. Són les primeres cèl·lules. Aquí la cultura biològica, per ara, fa una ratlla de color verd: ha aparegut la vida! Tot el que succeeix ho explica la física i tot, totes les estructures, és i són química! La biologia és una anècdota de la química!

Les cèl·lules inicials, de fa 3.500 milions d'anys, procariotes sense nucli, seguiran aquesta evolució amb diferents ritmes i estratègies atzaroses; algunes van adquirint sistemes més complexos d'aprofitament energètic. Altres ho faran agregant-se, sumant comportaments –simbiogènesi o endosimbiosi– i adquirint capacitats, les cèl·lules eucariotes, amb nucli ben fet. Unes aprofiten la llum, altres les reserves de les anteriors.

Amb les generacions, a voltes d'utilitzar i interpretar la informació d'aquelles molècules, aquesta informació va canviant i va replicant molècules diferents que capacitaran el canvi i l'adaptació. La vida té moltes interpretacions. La vida és química orgànica que s'expressa.

L'escenari inicial ha canviat molt; les cèl·lules són una excel·lent base de funcionament. La natura es diversifica, els organismes colonitzen els sistemes; bacteris, fongs, vegetals i animals interactuen capaços de dinamitzar-los. L'escenari cada cop és més ple.

Però tornem al paràgraf inicial. Dèiem que era engrescador furgar per tot aquest pou i més en les circumstàncies actuals. La pretesa complexitat d'aquest guany de connexions, amb el desenvolupament d'intel·ligència, de cultura, de sentiments, som nosaltres, els *Homo*. Som un sistema complex. Un prodigi de funcionament amb més

15 de dos-cents tipus cel·lulars, infinitat de xarxes que formen sistemes i reguladors d'espais i d'intercanvis, i amb capacitat per funcionar amb un abast comunitari per guardar el foc, per cultivar, per inventar, per recercar, per estimar, per programar...

Però també som una espècie incapaç. Pel camí d'aquesta evolució hem perdut el reconeixement de l'origen químic comú, la simplicitat de les unitats estructurals que compartim amb tots els organismes. Ens hem erigit en controladors intervenint i substituint moltes dinàmiques naturals per altres d'artificials.

I ara, durant un hivern qualsevol de l'era de la globalitat, apareix un virus, quelcom infinitament petit (0'1 micròmetre, a l'entrada de l'univers nanomètric), i, des de la seva essencialitat química, ens sacseja fent-nos veure la immensa fragilitat de l'*Homo*.

Tota l'explicació anterior la justifico per arribar aquí. En aquest recorregut per l'estabilitat química, per la complexitat biològica, situem-nos abans d'aquella ratlla verda que hem pintat fa un moment. En aquesta zona anterior ens podem explicar els virus des de la seva estructura, no des de l'evolució. Quan els vam estudiar a la universitat, amb uns coneixements virològics bàsics, per classificar-los dins d'aquest panorama bioquímic, sempre hi vam passar de puntetes. Són estrictament macro-agregats moleculars, per tant, molècules grans juntes, o el que ve a ser el mateix, una proteïna que envolta un àcid nucleic. Com un estoig amb un llapis a dins.

Un virus no té per si sol cap capacitat de replicar-se. Li manquen els enzims i els mecanismes interpretatius de la informació del seu àcid nucleic per sintetitzar les proteïnes de l'embolcall; per això li cal infectar, parasitar alguna cèl·lula i, un cop dins, utilitzar la seva maquinària replicadora. Un virus no viu, no creix, no es nodreix i, malgrat tot, aquesta estructura química aconseguix una alta eficàcia dins dels sistemes biològics com a persistents controladors.

Tornem a l'escudella de «bombolles» creixents. Les més simples, les procariotes, s'engloben les unes amb les altres per formar les gegants i complexes eucariotes, unes veritables *polis* bioquímiques que evolutivament són l'estructura fonamental dels organismes amb teixits i sistemes. Però en aquest itinerari de construcció cel·lular, el mateix sistema additiu destrueix. Quina paradoxa! L'entrada a la cèl·lula de quelcom tant rudimentari i sense funcionament propi com un virus, ni tant sols això, la simple entrada del seu genoma, pot esdevenir fatal provocant la destrucció cel·lular. A vegades la suma, resta.

És aquesta la finalitat dels virus dins la biologia? El seu èxit és la seva simplicitat. Com que els gens a interpretar són relativament pocs i qui ho fa són mecanismes prestats, la seva possibilitat d'error en fer-ho i, per tant, de mutar, és molt alta. El mínim per propagar-se: sense tenir estructura cel·lular els cal ser compatibles amb el funcionament enzimàtic de les cèl·lules que infecten i utilitzar-les com una cadena de muntatge per fer còpies de la seva informació i que li muntin sèries de la cadena d'aminoàcids. Els cal reconèixer aquestes cèl·lules. Vinga, virus nous al mig de les seves cèl·lules hoste, diana total!

Davant d'aquests propòsits, hem de tenir clar que la millor lluita possible és baixar al seu terreny ínfim i posar impediments a la seva complicitat química. Destruir la seva eficaç reunió molecular, desmuntar-los. Ocupar amb proteïnes artificials els llocs/senyals que permeten al virus reconèixer la cèl·lula a infectar. Totes aquestes mesures higièniques i farmacològiques porten de corcoll, des de fa setmanes, a equips de recerca de tot el món, investigadors molt ben preparats.

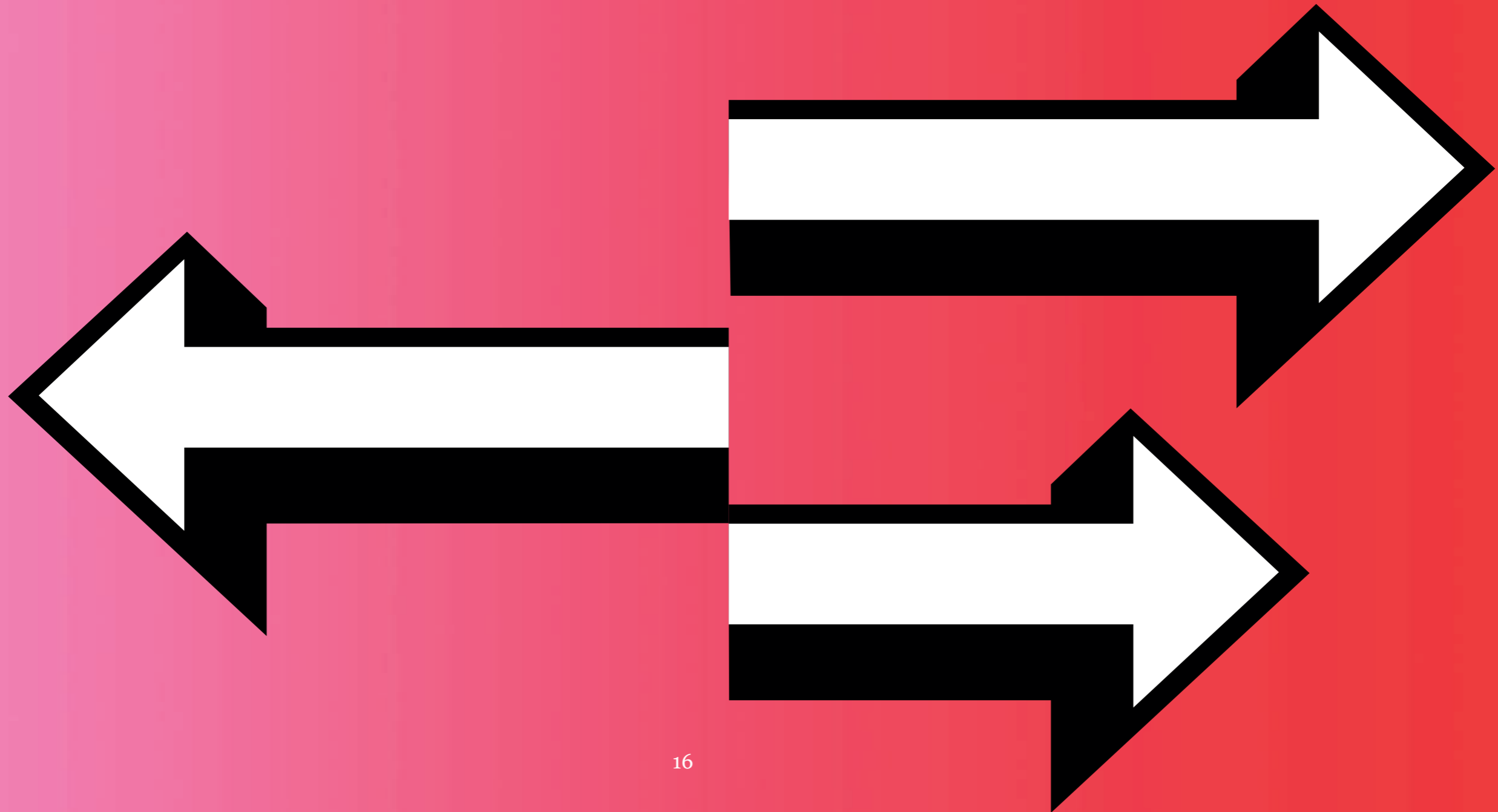
Lluitarem i controlarem la malaltia de la COVID-19 i altres que en vindran. Haurem après a no desestimar l'enemic. Amb tot, no crec que això sigui el més preocupant.

D'aquesta n'hem de sortir reforçats. Ho farem si entenem que, tot i complexa, els *Homo* no deixem de ser bioquímica, i aquesta perspectiva auto-reflexiva celebra la nostra senzillesa, la humilitat de servei i no de conquesta amb els sistemes naturals. Sort que, en general, l'instint de supervivència es fonamenta en el gregarisme de l'espècie i ens apropa a la col·laboració, a l'altruisme i a les emocions *re-tornant-nos* a l'humanisme, a ser novament humanistes. Si així ho fem, sí que haurem vençut. Vençut i guanyat, especialment, a l'*Homo prepotens sobervius*.

Ànims, salut i paciència!

Un pas enrere per fer-ne dos endavant

MARIA SÁNCHEZ
*Cap del Departament d'Orientació
i Intervenció Psicopedagògica*

Al llarg de la nostra vida les persones experimentem molts moments que ens deixen empremta i que influeixen indubtablement en la construcció de la nostra personalitat. Alguns d'aquests moments rellevants, particularment sensibles d'acompanyament, són les transicions. La voluntat d'aquest article és posar de manifest com i quines són les transicions que experimenten els infants i joves dins de l'escola. Analitzar aquest fet és important, ja que qualsevol transició pot ser un moment crític en la trajectòria de desenvolupament d'una persona i, per tant, és en aquests moments de canvi on som més vulnerables. L'objectiu dels qui envoltem els nois i noies ha de ser vetllar per convertir aquesta potencial vulnerabilitat en aprenentatge dotant d'eines als nostres infants, ja des de petits, per tal d'afrontar totes les transicions que els depara el seu cicle vital amb les majors garanties d'èxit.

Quan pensem en transicions escolars ens venen al cap els moments de canvi que estableix el sistema educatiu: el pas de la família a l'escola bressol; d'aquesta a l'escola primària; els canvis de cursos, cicles i nivells: el pas de l'escola primària a la secundària, de l'institut o escola a la universitat; de la institució escolar al mercat de treball, etc. Les transicions escolars, però, no són exclusivament aquests canvis establerts pel sistema, sinó que els infants o joves també experimenten altres ruptures que potser no són tan evidents o intenses, però que són presents en la seva trajectòria escolar. Així, els canvis d'escola, de mestres, de curs, d'assignatura o fins i tot de companys, són també «microruptures» que comporten un canvi en els hàbits dels alumnes i sovint no els prestem prou atenció.

Per cuidar l'òptim desenvolupament dels alumnes a cada etapa i evitar que s'acumulin dificultats i s'arrosseguin problemes que interfereixin en el ple desenvolupament d'infants i joves, és imprescindible que en l'acompanyament a l'alumnat es tinguin en compte dues idees: la de vinculació segura i la de cicle de vida. En primer lloc, el concepte de *vinçle afectiu i segur* és central en l'enfocament del treball en les transicions, ja que allò que es posa en joc en els moments de canvi o transició és la capacitat de crear nous vincles en la nova etapa, i evitar fractures i discontinuïtats en la trajectòria que afectin un desenvolupament posterior positiu. La vinculació segura és un element imprescindible per acompanyar el creixement personal i per a l'èxit, ja que per aprendre i créixer cal sentir-se segur. Per tant, s'han de donar també per part dels docents, que han d'establir vincles amb els seus alumnes per poder estimular, motivar, exigir i ajudar-los en els aprenentatges; un vinçle fort genera autonomia en l'infant. En segon lloc, el concepte *cicle de vida* suposa entendre els processos de transició com a fenòmens que tenen lloc al llarg de la vida de l'individu i que es desenvolupen sota la influència d'agents significatius que operen en diferents àmbits: la família, els docents, la comunitat educativa... i, per tant, cal destacar la corresponsabilitat de tots aquests

19 agents en el seguiment dels infants i joves, traçant accions coordinades i ajustades a les necessitats i característiques de cada etapa.

Tal com s'ha esmentat en el paràgraf anterior i en relació amb la vinculació, cada etapa té les seves peculiaritats. A l'Educació Infantil (0-6) és on s'adquireix ja el sentiment de seguretat mitjançant les interaccions amb les persones adultes significatives per a l'infant. D'aquestes primeres interaccions sorgiran modalitats de reacció que influiran en la manera d'afrontar la realitat i el tracte amb els altres per part dels infants, així com l'habilitat per poder gestionar les emocions i desenvolupar competències cognitives i relacionals bàsiques perquè siguin capaços d'afrontar els aprenentatges i els intercanvis socials a l'escola. L'etapa de Primària (6-12) té com a objectiu central que els alumnes aconseguixin adquirir les competències bàsiques, imprescindibles per poder avançar en els aprenentatges, i incorporin bons hàbits de treball i aconseguixin relacionar-se satisfactòriament amb l'adult i els seus companys, a més d'incorporar els valors i exigències comportamentals de la societat. Aquells alumnes amb entorns familiars inestables, poc motivadors, amb models educatius familiars incoherents o dissociats i/o amb figures d'autoritat poc establertes, són alumnes amb més risc d'ésser vulnerables en aquesta transició. El pas a l'Educació Secundària (12-16) coincideix també amb un moment delicat de la persona, ja que aquesta s'enfronta a canvis físics, emocionals i socials importants. Per aquest motiu és aquesta l'etapa on els canvis i les transicions poden ser més complexos i, sense el suport adequat, alguns joves poden acabar prenent decisions precipitades. Alguns dels nois i noies més vulnerables en aquest moment vital seran els que tenen una manera de vincular-se insegura o evitativa, els que no hagin incorporat els hàbits de treball ni d'esforç forjats a Primària, amb episodis familiars difícils per desatenció, sobreprotecció o amb hàbits poc saludables (de consum o d'ús de les xarxes socials i de jocs en xarxa).

Davant d'aquest escenari, és important que per acompanyar les transicions dels alumnes des de l'escola es traci un pla conformat per accions amb un marcat component preventiu que pretenguin fer de les transicions oportunitats per madurar ja des de ben petits, perquè sabem que allò après a les edats més primerenques facilita els aprenentatges posteriors. L'adquisició d'habilitats i coneixements és un procés que es retroalimenta al llarg del cicle vital, i els recursos adquirits en un moment serveixen per d'altres, així com també interactuen i es complementen entre si perquè les persones puguem aconseguir noves habilitats i destreses. Per tant, no sembla una bona idea que intentem evitar que els nostres fills visquin canvis; sabem que tot i que els processos de desenvolupament comporten la ruptura de l'equilibri assolit, duen en si mateixos la possibilitat d'un nou reajustament o organització que inclou l'assimilació de la ruptura com una experiència enriquidora.

LE THÉÂTRE ET LA CULTURE AU SERVICE DE L'APPRENTISSAGE DES LANGUES ÉTRANGÈRES

Les professeurs de langues étrangères sont toujours à la recherche de nouvelles stratégies pour que les leçons soient plus authentiques. Tout est fait pour que l'apprentissage ne soit pas un simple exercice mécanique mais devienne une expérience, une émotion. Pour cela, encourager la créativité et la participation pour éveiller l'intérêt de l'apprenant devient une priorité. Facile à dire et très simple à comprendre, mais pas toujours facile à faire !

**CRISTINA DURISOTTI,
MAGALÍ FRAPPANT I ANNA TAMAYO**

Professora i col·laboradores del Departament de Llengües Estrangeres

21

Une langue s'apprend parce qu'on a intérêt à l'apprendre. Il est très difficile de vivre dans un pays quand on ne peut pas communiquer avec ses habitants. Mais dans le cadre du collège, ou du lycée, l'apprenant étant souvent obligé d'étudier la langue étrangère n'a pas les mêmes besoins. Stimuler son intérêt est donc l'enjeu principal. Un des éléments qui peut favoriser cet objectif c'est de ne pas limiter l'enseignement aux aspects linguistiques, mais de travailler également les éléments culturels qui sont directement associés à la langue étudiée. Connaître une langue ce n'est pas seulement savoir utiliser des mots et des règles grammaticales, mais c'est également entrer en contact avec une manière de faire, une manière de vivre, des représentations culturelles nouvelles, enfin tout ce qui caractérise l'ensemble des individus qui utilisent la langue que l'on s'appête à découvrir. Ceci nous amène à la réflexion suivante : comment peut-on intégrer cette dynamique à l'enseignement ?

L'expérience que nous allons expliquer est un bon exemple de ce qui vient d'être dit. Il y a trois ans, un groupe de professeurs provenant du monde du théâtre appelé Artistes Pedagogos nous a proposé de faire un atelier de théâtre avec les élèves de français de première année du lycée sur le thème du classicisme et plus spécifiquement de Molière. Nous avons accepté et depuis, nous destinons quatre leçons par an à ce projet. Chaque année au mois de mars, deux professeurs de l'équipe Artistes Pedagogos viennent réaliser l'atelier dans les locaux de notre école. Pour que l'activité soit plus dynamique, chaque professeur prend en charge un groupe d'environ 12 à 15 élèves. Cette année, les professeurs qui ont géré l'atelier étaient José Tobella et Anna Tamayo. Cette dernière et Magali Frappant, fondatrice de l'équipe Artistes Pedagogos, nous expliquent leur travail.

« Dans nos ateliers, notre équipe Artistes Pedagogos utilise les arts, notamment le théâtre, appliqués à l'enseignement comme méthode de transmission des connaissances. Notre méthodologie intègre l'éducation émotionnelle, expérientielle et cognitive avec l'objectif de surmonter les limites de l'enseignement classique, parfois trop visé sur la partie théorique et pas assez stimulant pour les jeunes. Dans les ateliers de Artistes Pedagogos, les contenus théoriques sont présentés aux élèves sous forme de jeux et dynamiques théâtrales qui posent un défi amusant. Chaque séance se divise en trois parties. Tout d'abord, l'échauffement consiste à réveiller le corps des élèves, ainsi que leur esprit de jeu et leur concentration. Ensuite, le contenu que l'on souhaite enseigner, dans ce cas l'œuvre de Molière, est introduit sous forme de jeu dynamique. Cela permet aux élèves de connaître le contexte de l'époque, comprendre les motivations de l'auteur et s'identifier aux personnages de son œuvre.

Finalement, on présente un défi d'improvisation théâtrale qui implique les personnages introduits et qui ne peut être résolu qu'en utilisant la créativité, le dynamisme et l'interaction entre élèves. De cette façon, les jeunes établissent une relation ludique et un lien émotionnel avec le contenu enseigné, ce qui fait que leur apprentissage soit plus complet et enrichissant. »

L'activité qui vient d'être décrite semble correspondre parfaitement à ce que les professeurs de langues étrangères recherchent pour stimuler l'intérêt des étudiants mais, que pensent les principaux intéressés de cette expérience ? En effet, qui pourrait mieux conclure cet article que ceux et celles qui y ont participé. Malheureusement cette année à cause de la COVID, les étudiants de première année du lycée n'ont pu profiter que d'une heure d'atelier mais ils ont quand même donné leur opinion, en voici quelques fragments.

« Amusant, drôle, original, différent, dynamique et actif » sont les mots qui reviennent le plus dans leurs évaluations. Ces adjectifs nous montrent que l'expérience a été très positive et agréable car amusante, mais également qu'ils ont participé de forme active. Là, nous revenons à un point central énoncé au début de l'article. L'intérêt favorise la participation et l'apprentissage.

De plus, ils soulignent à plusieurs reprises que les dynamiques de l'atelier les ont aidés à être plus à l'aise pour parler en français. « Ces activités nous ont aidés à perdre la honte de parler en public ». L'emploi du jeu a contribué à faire surmonter la peur d'utiliser la langue étrangère, ce qu'ils ne réussissent parfois pas à faire dans une leçon « normale ». Renforçant cette idée, une étudiante remarque que pour elle, « ça a été une bonne occasion pour mieux connaître ses camarades et une opportunité de forger des relations plus fortes avec le reste de la classe ». En effet, si une personne se sent bien avec ses camarades, elle sera plus libre de s'exprimer en utilisant la langue étrangère. Elle aura moins peur de faire des erreurs.

Toutes ces activités ont donc favorisé l'emploi de la langue tout en introduisant des éléments concernant l'époque étudiée. Sur ce point, une grande partie des participants ont souligné qu'au-delà de s'être bien amusés, ils ont également appris beaucoup de choses de l'histoire de France et de la vie de Molière.

« Je pense que c'est une très bonne activité pour pratiquer notre oral et de plus pour se déconnecter des leçons ». Cette étudiante a bien résumé dans sa phrase la philosophie que l'on retrouve dans le travail de Artistes Pedagogos. On apprend, on pratique, on participe et on oublie qu'on est à l'école !

ASSUMPTA BULLICH
Mestra d'Educació Primària

CONCURS DE LECTURA EN VEU ALTA

L'Emili Teixidor ens va encomanar la passió per la lectura i tenim el deure de vetllar per mantenir l'esperit ben viu davant d'aquesta extraordinària activitat. Així doncs, l'Escola ha treballat i treballa amb els alumnes per potenciar aquesta habilitat des de les edats més primerenques fins als darrers cursos.

A Primària ens correspon mecanitzar aquesta destresa per afavorir la bona comprensió. És evident que com més àgils siguin més interès tindran pel seu contingut. Podran experimentar noves aventures, entraran en mons diferents, exercitaran la imaginació, incorporaran nous aprenentatges i gaudiran del plaer de deixar-se portar per les paraules escrites.

Per tal d'animar els nostres infants en aquesta pràctica, a l'Escola hem celebrat cinc concursos de lectura en veu alta destinats als alumnes de cicle mitjà. Podríem pensar que busquem els millors lectors, però no és així, sinó que focalitzem les energies en el treball previ amb tots ells. Realitzem exercicis de vocalització, de projecció de la veu, de puntuació, d'entonació i d'interpretació. Els animem a practicar a casa i a l'Escola. S'escolten entre ells i s'avaluen per reconèixer les seves destreses i els aspectes que els cal millorar.

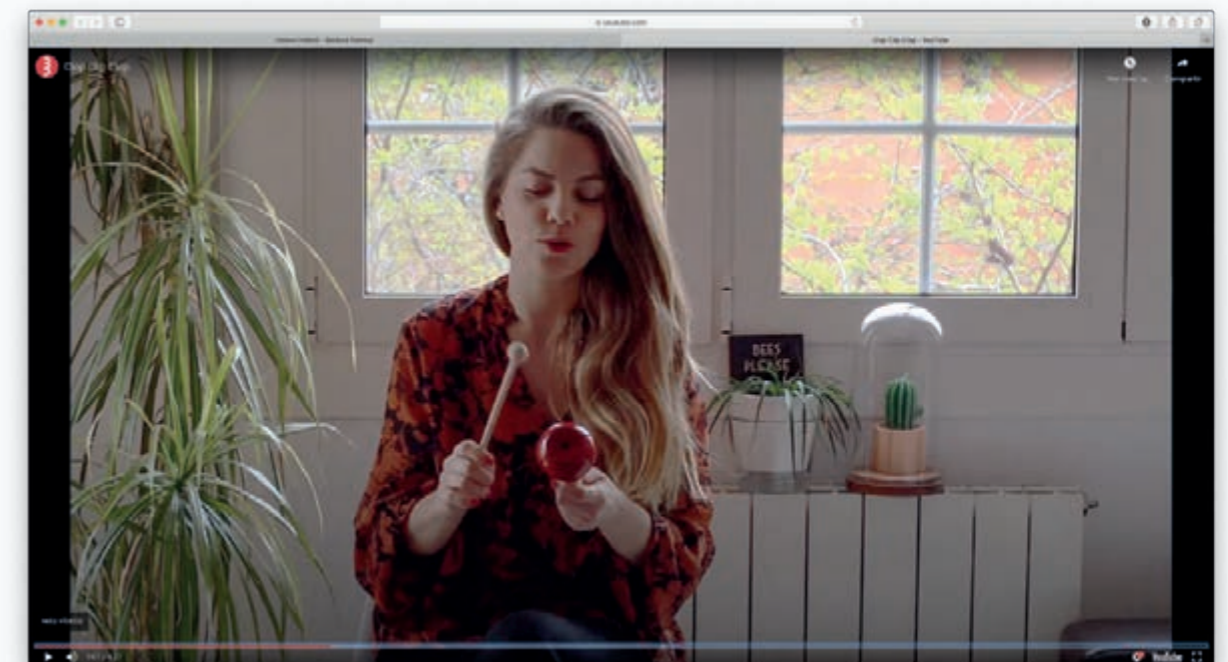
Aquesta proposta acaba amb la celebració del concurs. És el moment de mostrar les habilitats adquirides. La majoria ho viurà des de les butaques de la Sala d'actes, donant suport als seus companys de classe, reconeixent la feina i la dificultat que comporta. Una minoria, dos alumnes per classe, ho viurà des de dalt de l'escenari, amb una bona dosi de nerviosisme davant dels seus companys, dels seus mestres i d'un jurat que els avaluarà. És el moment de despertar l'interès d'aquells qui els estan escoltant, de llegir en veu alta, de llegir per als altres.

ENTORNS VIRTUALS D'APRENENTATGE: EINES PASSIVES, METODOLOGIES ACTIVES

«*Qualsevol ajuda innecessària és un obstacle per al desenvolupament del nen.*»

Maria Montessori

27

Les aules buides i les cases plenes! Va ser una situació nova per a la comunitat educativa i per a la societat en general, un món a l'inrevés que en tres mesos de confinament va despertar nous i vells debats entre mestres, professors, famílies, experts educatius i empreses del ram. Vam passar de relacionar-nos cara a cara a les aules, als laboratoris, al pati, al menjador... a veure'ns només a través d'una pantalla. Vam passar de l'ensenyament presencial a l'ensenyament virtual d'un dia per l'altre durant un trimestre.

El confinament ha passat, l'estiu també i hem iniciat un altre curs, i de nou cara a cara. Presencial, com ha de ser. Però preparats per als diferents escenaris que ens dibuixen i que dibuixem. Ens els dibuixen les autoritats educatives i sanitàries, i els dibuixem també nosaltres a partir de les reflexions constants, perquè també volem que l'escola, la nostra Escola, sigui d'una determinada manera, sense perdre la personalitat i els valors que ens defineixen.

Per això seguim avançant en la digitalització, incorporant aquelles tecnologies i dispositius que ens ajuden a dur a terme el nostre projecte educatiu. Aquest procés d'anàlisi i tria continuada genera sempre un debat que ens obliga a l'estudi detallat, a l'argumentació, al posicionament i a la presa de decisions conseqüents. Cal no oblidar que qualsevol tipus d'eina té seguidors i detractors, les digitals també.

Els nous reptes passen per ser capaços de posar a l'abast d'alumnes i professors entorns que garanteixin un procés d'aprenentatge de qualitat, siguin presencials, virtuals (*Electronic Learning* o *e-learning*) o híbrids (*Blended Learning* o *b-learning*). La incorporació de les TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació) i les TAC (Tecnologies de l'Aprenentatge i Coneixement) no implica necessàriament la millora de la qualitat del procés d'ensenyament i aprenentatge. El fet de disposar de continguts en un Entorn Virtual d'Aprenentatge (EVA) tampoc significa que els alumnes construïran el seu propi coneixement. L'eficiència i els guanys que poden aportar aquest tipus d'entorns passa per definir la metodologia, és a dir, de quina manera els estudiants s'enfrontaran als continguts proposats. La interacció entre els alumnes i els continguts ha d'estar guiada pel professor.

L'educació des de la distància obliga a un canvi en el rol de l'ensenyant i de l'aprenent. Metodologies de treball pensades i propostes didàctiques motivadores que potenciïn el treball autònom de l'alumne esdevenen essencials en aquests tipus d'entorns. El treball previ a l'aula des de petits és el que garanteix que els usuaris se sentin còmodes amb aquestes tecnologies,

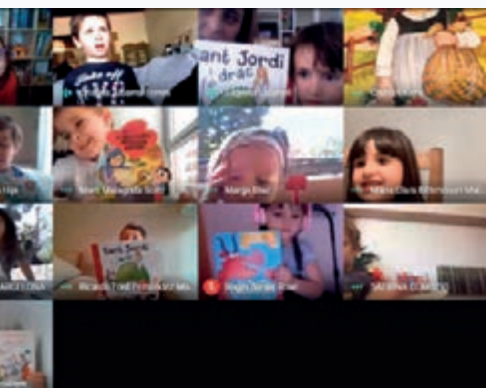
que entenguin i normalitzin el seu ús i que aprofitin els recursos que se'ls proposa. El procés d'ensenyament d'aprenentatge no passa només per un bon disseny dels continguts i dels materials didàctics. Els EVA han d'incloure eines més potents d'anàlisi que permetin obtenir paràmetres i indicadors de seguiment que facilitin a mestres i professors informació útil, precisa i fiable del procés d'aprenentatge dels alumnes per tal que puguin ajustar l'ajuda necessària a cadascun d'ells. Alhora, aquests sistemes han de permetre als equips directius disposar d'informació sobre els fluxos d'aprenentatge del centre per tal de dissenyar les estratègies per millorar-los.

Els EVA ofereixen eines d'aprenentatge col·laboratiu tant sincròniques (xat) com asincròniques (correu electrònic o fòrum), així com eines que ens permeten l'avaluació dels processos i de les competències treballades. La funció d'aquests entorns no és la de reduir el paper del professor sinó la d'ampliar la presència docent cap a un altre tipus d'intervenció orientada a l'ajut i el seguiment. Aquests entorns no es poden convertir en magatzems de continguts sinó en potenciadors dels processos didàctics i metodològics.

Les eines digitals, com qualsevol altra eina, han d'estar passivament al servei de la comunitat educativa. Som els mestres i professors els responsables de definir-les, ajustar-les i dinamitzar-les i, conjuntament amb la resta de la comunitat educativa, usar-les de forma eficient. Aquest curs, aprofitant l'experiència viscuda amb el confinament, tornen a ser motiu de reflexió per a nosaltres. A BetàniaPatmos ens hem proposat nous objectius i noves accions focalitzades en els entorns virtuals d'aprenentatge que es recullen a la Programació General Anual (PGA) de les etapes i dels departaments didàctics, tal com es pot veure a la pàgina cinc d'aquesta revista.

L'educació des de la distància obliga a un canvi en el rol de l'ensenyant i de l'aprenent.

Fa dues setmanes va morir la meva amiga Andrea en un accident de moto a Taiwan. La coneixia des dels setze anys, en feia més de quatre que estàvem casats i, incidentalment, també era la més gran viatgera que he conegut mai.

QUÈ VOLEM DIR QUAN DIEM *VIATJAR*

En general utilitzo paraules com *aventurera* o *exploradora* quan parlo del que acostumem a fer alguns dels meus amics i jo, perquè avui dia és poc probable que els meus interlocutors entenguin la paraula *viatjar* de la mateixa manera que nosaltres. El que feia l'Andrea quan *viatjava* eren projectes com recórrer tot el camí des del Brasil fins a Estats Units en solitari, en autoestop i completament sense diners, dormint al ras i a les cases de la gent que coneixia durant prop d'un any; travessar il·legalment les fronteres de Centreamèrica en companyia de refugiats i contrabandistes, caminant de nit per camps de blat de moro; creuar el mar amagada en el compartiment de càrrega d'un creuer transnacional fins que ja era massa tard perquè la retornessin al port d'origen; o passar setmanes endinsant-se en deserts i jungles remotes en busca d'una tribu de caçadors recol·lectors de la qual no s'ha sabut res més des que algun antropòleg mort la va estudiar fa trenta anys. És per això que, si vull deixar per la posteritat alguna mena de constància dels viatges de la meva amiga, primer hauré d'aclarir què volem dir quan diem *viatjar*.

Cal tenir en compte que, des de l'aparició de les xarxes ferroviàries arran de la Revolució Industrial, la invenció de l'aviació a principis del segle passat i la posterior explosió en popularitat dels vols comercials a finals dels anys 50, el concepte de *viatge* s'ha anat allunyant del que sempre havia representat per a la majoria de cultures de la història fins a resultar gairebé irreconeixible (no oblideu que, per increïble que sembli, actualment encara queden persones vives nascudes abans que la nostra espècie hagués inventat els avions). Antigament qualsevol viatge mínimament llunyà constituïa sempre una aventura, una odissea, un èxode del que no tenies cap garantia de tornar. Viatjar representava inevitablement una immersió i entrega gairebé absolutes a allò desconegut, perquè senzillament no existia cap manera de transportar amb tu el món que coneixies.

Avui en dia, en el context de la nostra cultura hipercapitalitzada, postindustrial i globalitzada, el viatge és senzillament un producte més a adquirir i consumir en busca de certs beneficis. Vivint immerses en una cultura profundament individualista i hedonista, no és d'estranyar que les persones concebin els viatges des de la mateixa mentalitat de consumidor amb la qual es compren un cotxe nou, un mòbil nou, un salt en paracaigudes o una mascota: amb l'esperança que consumir aquests béns, serveis i experiències els proporcionarà alguna sensació agradable o alguna mena de sentit vital.

La gent viatja a un lloc bonic per penjar-ne una foto a l'Instagram, per degustar-ne els menjars exòtics o tradicionals, per relaxar-se en una platja o en un balneari tropical... En definitiva, la gent viatja per obtenir productes i serveis. I encara que tot això no té res de reprobable, tampoc té res a veure amb el que jo entenc per viatjar. Per mi viatjar no és qüestió de geografia ni desplaçament; no té absolutament res a veure amb monuments ni paisatges, rius ni muntanyes, ni amb menjars exòtics. M'encanta la naturalesa i m'agrada veure paisatges (monuments potser no tant), però això no té res a veure amb el que significa viatjar per a mi.

Tal com jo ho entenc, viatjar és, en essència, l'oportunitat d'alliberar-se dels prejudicis i les idees imaginàries que la nostra societat ens ha imposat des que vam néixer; desfer-se d'aquelles idees que a tots els membres d'una mateixa cultura els semblen veritats universals, reals i tangibles, però que en realitat només són els deliris i les fantasies de la seva cultura particular. Parlo d'idees com els diners, la possessió, déu, l'amor monògam, el gènere binari i la bona educació, entre moltíssimes altres.

Avui dia vivim en un món cada vegada més monocultural, i això facilita la creença errònia que tots els humans actuen, pensen i senten de manera semblant arreu del món, o que hi ha quelcom d'universal en la naturalesa humana. Però una de les coses més importants que s'aprenen viatjant (viatjant de debò) és que les cultures tenen una profunda influència sobre les nostres emocions més bàsiques: sobre els nostres sentiments, les nostres pors, els nostres desitjos i pensaments... Fins i tot la manera com ens comportem els uns amb els altres o el que ens sembla acceptable i el que no està determinat gairebé exclusivament per la cultura en què ens hem criat, que és la que ens ha ensenyat a interpretar de certa manera el món que ens envolta.

Algunes tribus de l'Amazones, per exemple, troben normal enterrar vius i matar alguns dels nens petits de la tribu com una mena de broma col·lectiva. La nostra societat troba normal crear escorxadors industrials on crien i assassinen en massa quantitats desmesurades de mamífers perquè tothom se'ls mengi. En algunes cultures la gent considera que posar-se malalt és un bon senyal i, en altres com la dels Igbo de Nigèria, que la mort és quelcom a celebrar amb alegria, festes i banquets. Els humans d'una cultura mengen amb absoluta naturalitat allò que els d'una altra trobarien completament fastigós, i a ells no els produeix cap problema ni rebuig. Fins i tot les estructures socials més bàsiques com la família nuclear o la relació de parella són completament variables de cultura en cultura: en

la majoria de tribus de Micronèsia, sense anar més lluny, la idea de paternitat no existeix i tots els homes alimenten i cuiden tots els nens de la tribu pràcticament per igual. I, pel que fa a les relacions humanes, els conceptes de monogàmia o fidelitat, totalment sacrosants a la cultura occidental, no tenen cap mena de sentit en la majoria de les societats preagrícoles. Hi ha societats on trobar-se la teva dona relacionant-se sexualment amb el teu millor amic o amb el teu germà és el més normal del món, i no enfadaria ni posaria gelós a ningú. La veritat és que hi ha molt poc que els humans no puguin arribar a sentir en resposta a quasi qualsevol cosa.

Antigament viatjar implicava necessàriament submergir-se en aquesta diversitat, acceptar-la i explorar-la. Qualsevol persona que es desplaçava més de mil quilòmetres es trobava inevitablement immersa en una societat totalment diferent, amb un idioma desconegut, uns costums incomprensibles, i uns valors i creences totalment alienígenes. Viatjar significava inevitablement trencar amb el teu confort i la teva cosmovisió, desaprendre tot el que havies après sobre el món i trobar-te cara a cara amb la diversitat humana.

Avui en dia, després de tres segles de colonialisme europeu dedicats a assimilar, desintegrar i aniquilar exhaustivament totes les cultures i societats alternatives del planeta, viatjar ja no implica necessàriament res de tot això. La majoria de viatgers moderns poden agafar un avió i plantar-se a l'altra punta del món en menys de dotze hores i, a continuació, asseure's en una cafeteria pràcticament idèntica a la que tenen al costat de casa, on prendran un cafè pràcticament idèntic al de la seva cafeteria atesos per un cambrer que es regirà exactament pels mateixos principis, motivacions i creences que les del cambrer del costat de casa seva. En acabat pagaran el cafè amb diners tal com ho farien a casa seva i marxaran a dur a terme pràcticament les mateixes activitats i mantenir pràcticament les mateixes converses que tindrien a casa seva. L'expansió del capitalisme ha creat un transfons econòmic comú entre la majoria de societats del món, i és per això que els diners són la primera barrera que impedeix que els viatgers d'avui dia puguin deixar enrere la cultura que arrossegueu: si tens diners tens poder i seguretat, i els pots utilitzar per mantenir-te dins de la teva zona de confort, el món que et resulta familiar. Mentre tinguis diners, quan necessitis desplaçar-te podràs pagar-te un taxi o un autobús com els de casa teva, quan arribi la nit podràs dormir en hotels o albergs com els de casa teva i, quan arribi l'hora de berenar, podràs prendre una pasta i un cafè en la proverbial cafeteria situada a l'altra punta del món que, en tots els sentits rellevants, serà idèntica a la de casa teva.

Però, i si no tinguessis diners? I si, de sobte, et trobessis enmig de la Xina occidental sense un sol iuan ni cap manera (ni intenció) d'obtenir-ne? En aquell precís instant et veuries obligat a donar el teu primer pas fora de la teva zona de confort, de la cosmovisió que t'ha proporcionat la teva cultura. No et quedaria més remei que reavaluar el món que et rodeja per tal de sobreviure-hi. Enlloc de pagar un taxi, potser faries autoestop i viatjaries amb un conductor xinès (o amb els porcs a la part de darrere de la seva camioneta, o enfilat a dalt de l'equipatge que portaria lligat al sostre, o assegut amb tots els onze membres de la seva família en un cotxe pensat per a cinc persones) i, enlloc de dormir en un hotel, acabaries dormint a casa d'una família tradicional xinesa, on tots estaríeu tan contents d'ésser allà com escandalitzats per les vostres respectives i barbàriques costums.

Els diners només són un exemple, evidentment: en aquest món hi ha tantes maneres de viatjar com viatgers que l'han explorat. Però, si una cosa tenen en comú tots els viatgers que he conegut al llarg de la meua vida, no és la distància que recorren, ni les fotografies que fan amb el mòbil ni el nombre de països que visiten, sinó la valentia d'abandonar la comoditat de la seva pròpia cosmovisió per endinsar-se en el que sigui que els espera més enllà.

I és això el que em retorna, finalment, a la meua amiga Andrea, que amb setze anys ja deia als seus pares que marxava a passar el cap de setmana a casa d'una amiga mentre en realitat se n'estava anant a França en autoestop.

L'Andrea no parlava mai a ningú de les seves aventures llevat que cregués que podrien entendre de debò el que la motivava a emprendre-les. No va escriure mai cap article, ni va donar cap conferència, ni va publicar cap missatge en cap xarxa social, ni va rebre cap reconeixement pels seus viatges. I no passa res, perquè tot això li hauria importat ben poc.

No, l'Andrea no viatjava per res més que amor a l'aventura, al que desconeixia, perquè era allà on encara li quedaven coses per aprendre, per pensar i, encara més important, per desaprendre. Davant de l'oportunitat de créixer i desenvolupar-se en tots els mons que les cultures humanes tenien per oferir-li, ¿com hauria pogut conformar-se amb un de sol, precisament aquell en el que havia nascut, sense creuar mai la línia que el separava dels altres? Potser l'únic mecanisme capaç de mantenir algú paralitzat d'aquesta manera hauria estat la por, i a ella la por mai no li va impedir fer res del que volia.

35

I, si alguna vegada la trobo a faltar, recordo anys abans del seu accident anant a tota velocitat, sense casc i sense carnet (com fan tots els habitants locals) pels camins sense asfaltar de la selva de Lombok, a Indonèsia, en una *scooter* atrotinada que no sé ni d'on havíem tret, en plena tempesta tropical a mitjanit. No ho fèiem amb inconsciència ni ignorant el perill, sinó abraçant i acceptant la fragilitat de l'existència humana (una idea quasi incomprensible a Occident, on la mort és el tabú més gran de tots). Recordo que mentre avançàvem per la selva quasi a cegues cantàvem una pregària funerària vikinga i ens rèiem de la tempesta, conscients que el que importava no era quan morir sinó com viure, i que estàvem vivint exactament com volíem. I el dia que m'arribi l'hora a mi també no espero llàgrimes ni funerals de cultures cristianes ensopides; tot el que demano és ser capaç d'aixecar el polze una última vegada i que les Valquíries se m'emportin en autoestop cap al Valhalla dels Viatgers, que aquest viatge és massa curt per viure'l espantat.

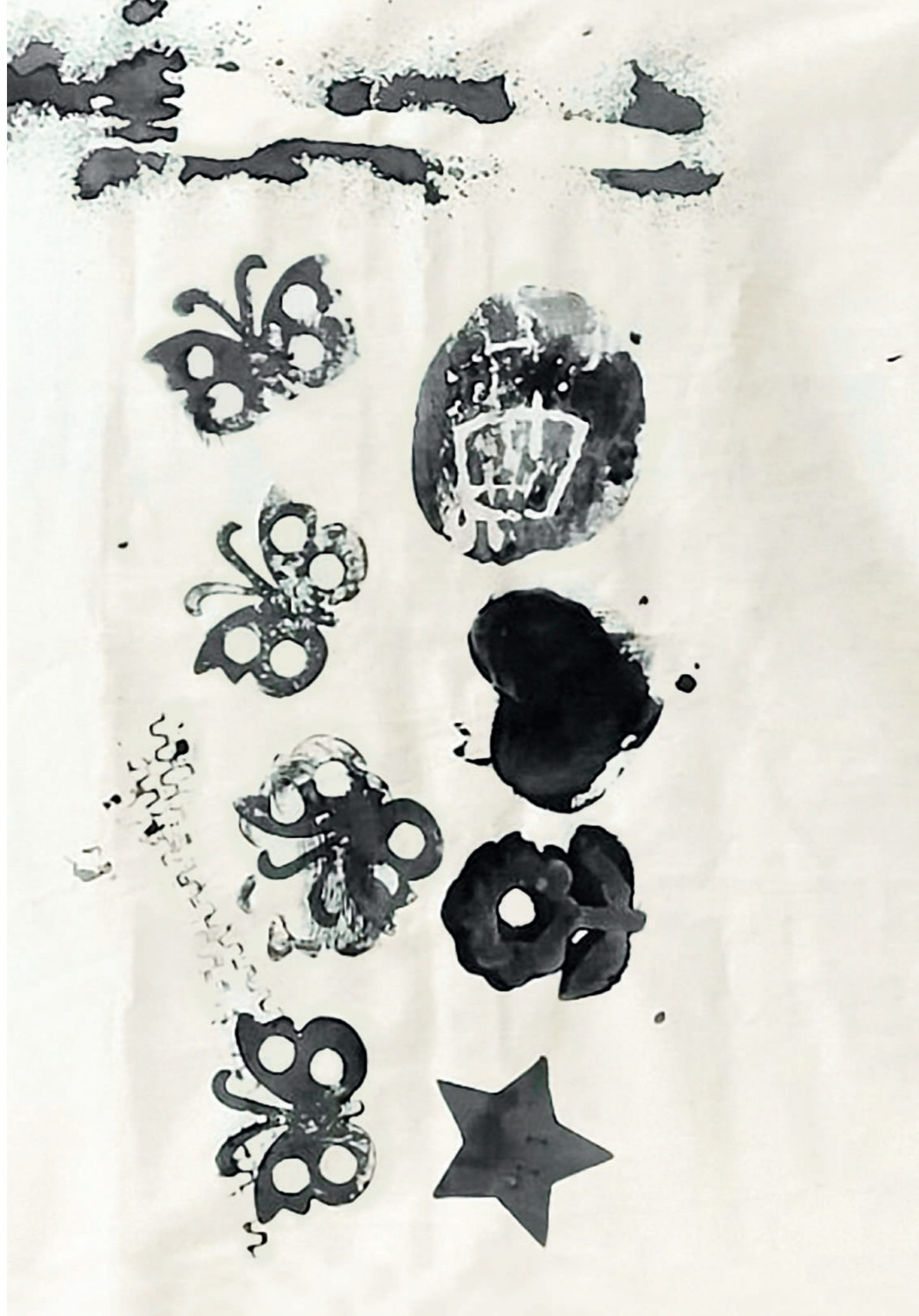

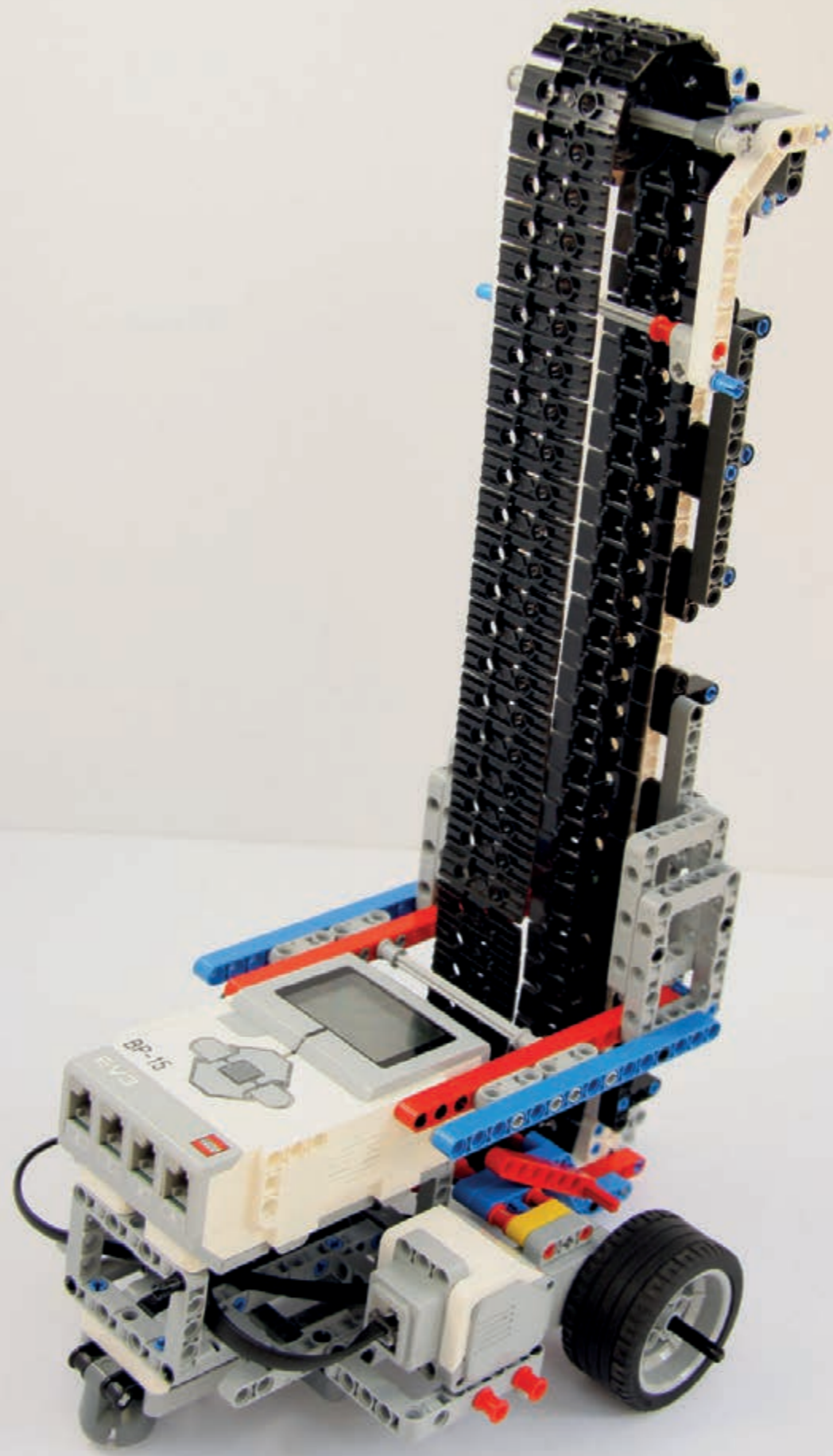
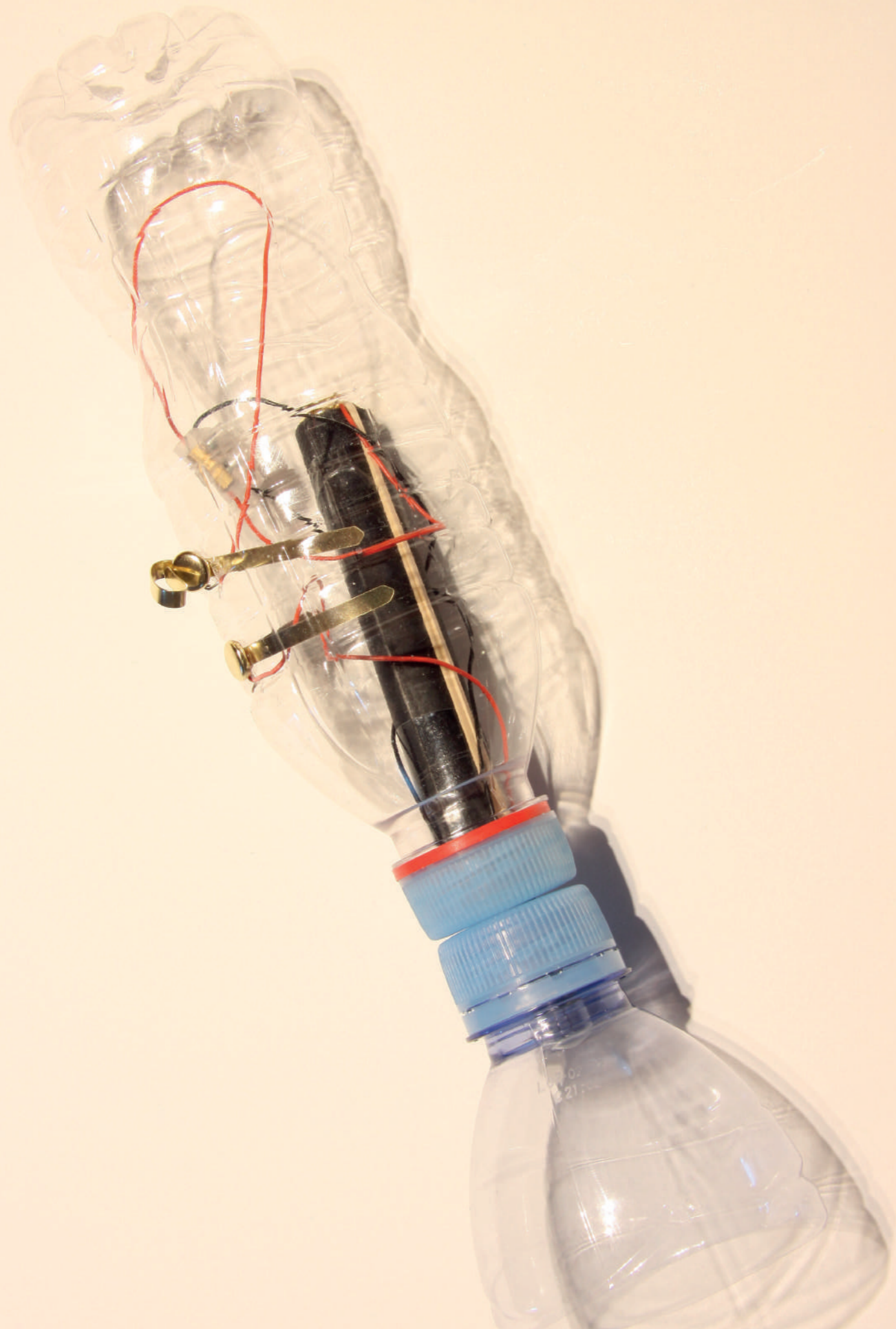
LOLA GOICOA
Professora del Departament d'Arts i Humanitats

La col·lecció

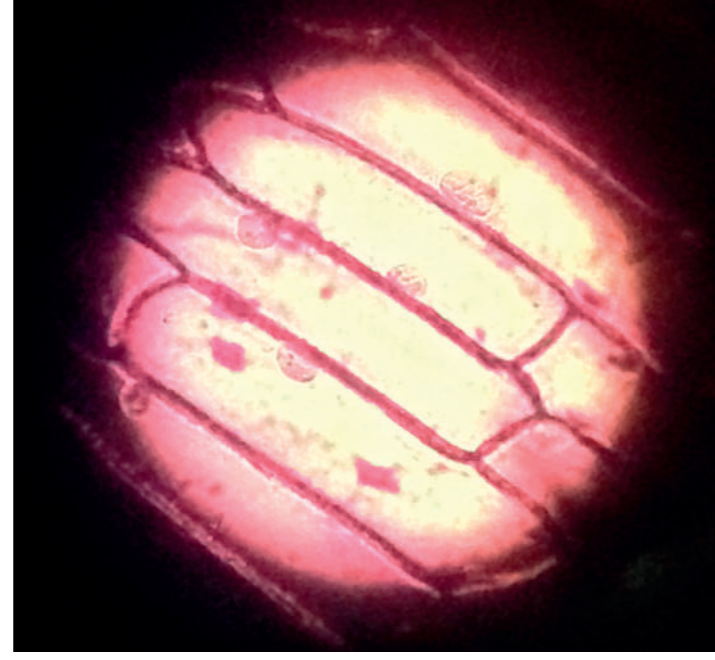
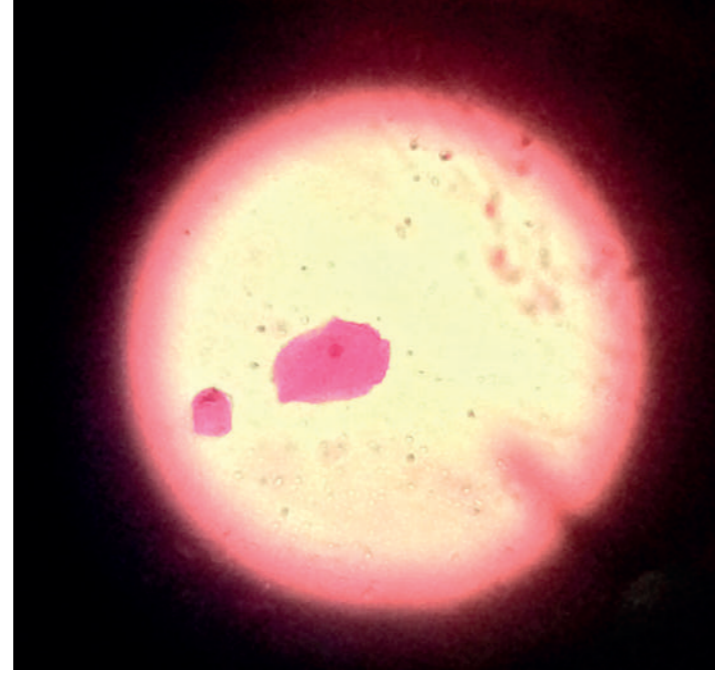
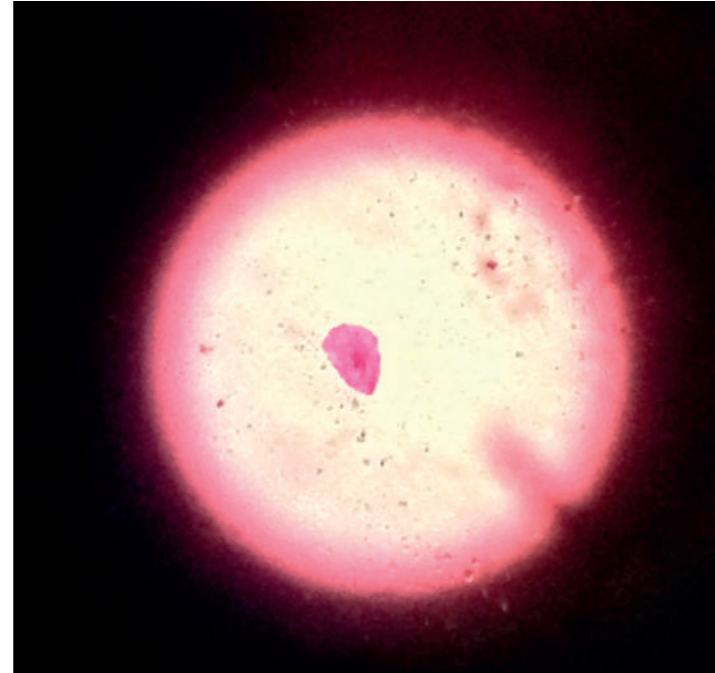
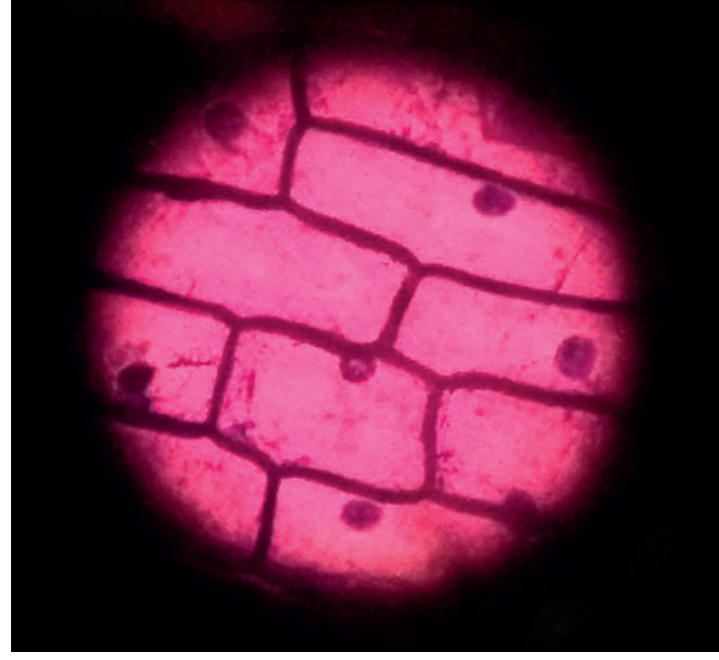
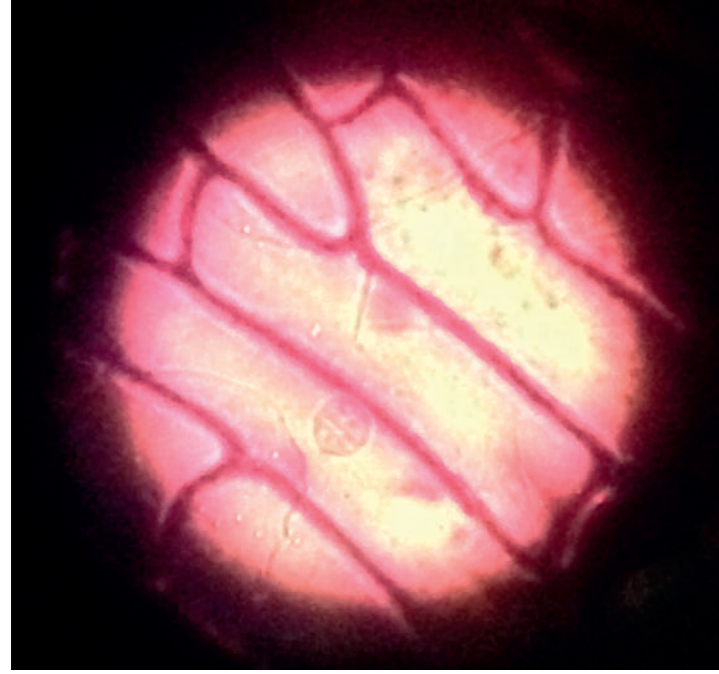
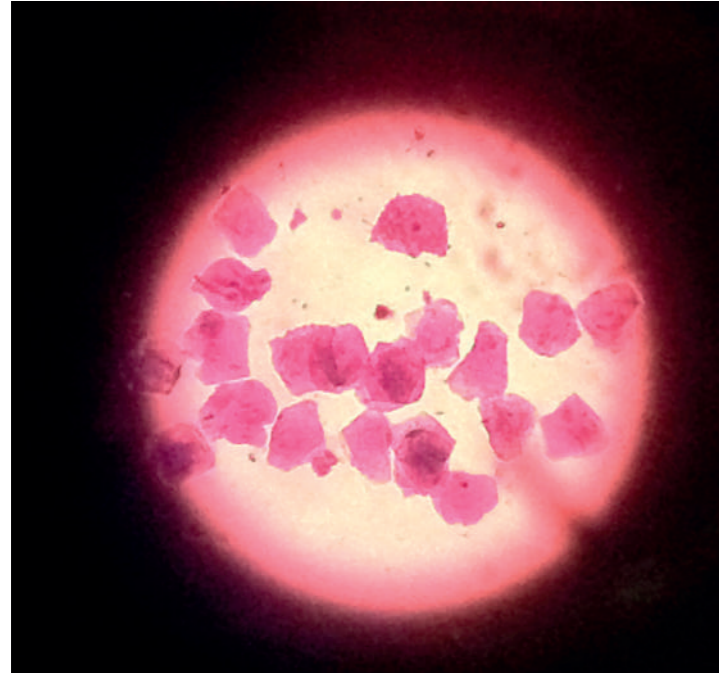
Recull de diferents treballs i projectes elaborats a l'Escola el curs 2019-2020

LUCÍA LEACH / Alumna de 1r ESO / *Dibuix de colors / Tanco els ulls i recordo*

PAULA CADARSO / Alumna de 1r de Batxillerat / *Volum / Retrat amb papers reciclats*

50 ANYS DE LA PISCINA MARIA PAZ COROMINAS: DE LA BOMBOLLETA AL WATERPOLO

Tot coincidint amb el 50è aniversari de l'entrada en funcionament de la piscina de l'Escola, hem pensat que era un bon moment per poder fer una mica d'història i compartir-la amb vosaltres, de fer un petit esbós del que hi treballem, així com explicar-vos algunes de les anècdotes que fan d'aquesta instal·lació una de les que els BPAumni recorden amb estima tot i el pas del temps.

UNA MICA D'HISTÒRIA

Durant el curs 1964-1965, en la primera fase d'edificació als terrenys del Clos Montserrat, els arquitectes Pedro López-Íñigo i Xavier Subías van projectar dos edificis, un per a l'Escola Patmos i un altre per als cursos de Batxillerat de Betània. L'any 1967 van ampliar el projecte amb la construcció de dos nous edificis que milloraren els serveis a l'alumnat i, a la planta baixa d'un d'ells, es projectà la construcció d'una piscina coberta i climatitzada. La importància d'aquesta aposta queda reflectida en el fet que, un any abans, el 1966, a Barcelona s'havia inaugurat la piscina Sant Jordi, la primera coberta amb mesures olímpiques de tot l'estat. Així, ja us podeu imaginar que l'Escola era pionera en poder disposar d'unes instal·lacions que la feien única.

Les obres es van iniciar a finals de l'any 1968 i van acabar a la primavera de 1970. A la planta baixa de l'edifici de cuina i menjador s'hi van fer tres vestidors i una piscina de 25 m que donava cabuda a cinc carrils. La van batejar amb el nom de Maria Paz Corominas, antiga alumna, i posteriorment mare de l'Escola, que havia participat als Jocs Olímpics de Mèxic el 1968 i que va esdevenir la primera dona de l'Estat espanyol a classificar-se per a una final olímpica.

L'última gran reforma de la piscina va tenir lloc l'estiu de 1999. En aquella ocasió es van modernitzar els vestidors, passant dels tres que hi havia inicialment a dos de més grans, i es va renovar tot el vas, actualitzant i facilitant així la renovació de l'aigua. Aquesta darrera gran obra és la que ens permet tenir la piscina tal com la coneixem actualment.

QUÈ REPRESENTA LA PISCINA PER A LA COMUNITAT?

La piscina ha permès a tots els alumnes de l'Escola incrementar les hores dedicades a l'educació física i poder sumar-hi aprenentatges significatius que en molts casos els diferencia i distingeix dels alumnes matriculats en altres centres. L'alumnat que cursa les etapes d'Infantil, de Primària i el primer cicle de la Secundària té el privilegi de poder comptar amb tres hores setmanals dedicades a l'educació física, les dues que apareixen al currículum i una més, l'hora de natació. Aquestes tres hores són una antiga reivindicació dels col·legis de llicenciats en ciències de l'activitat física durant la darrera dècada, reivindicació a la qual s'han afegit tant metges com altres col·lectius sanitaris que posen en evidència la problemàtica amb el sedentarisme i altres trastorns que presenten cada vegada més els nostres infants i adolescents.

Si ens centrem en l'hora de natació, val a dir que la piscina ens permet treballar amb els alumnes un gran ventall d'aspectes motrius gràcies a les característiques i avantatges que ens ofereix el medi aquàtic. Tots els alumnes de BetàniaPatmos inicien la seva relació amb la piscina durant el curs d'Educació Infantil tres anys i els acompanya durant tota l'etapa d'Infantil, de Primària i el primer cicle de la Secundària, raó per la qual l'activitat aquàtica es converteix en una de les matèries més transversals. Els nostres alumnes la gaudeixen una hora setmanalment durant onze cursos escolars, la qual cosa ens permet treballar, a més de la natació esportiva, altres esports aquàtics com la natació sincronitzada, el waterpolo, la natació recreativa i altres pràctiques com el salvament i el socorrisme, que ja es treballava, com hem descobert fent recerca per a aquest escrit, a les acaballes dels anys 70 i que va permetre a aquells alumnes obtenir una titulació que els habilitava com a tècnics en aquest camp.

LA NATACIÓ A L'ETAPA D'INFANTIL

Per als nostres alumnes més petits, la classe de natació o de piscina, com ells l'anomenen, comença ja a casa preparant la motxilla i un bon esmorzar. Un cop a l'Escola, arriba el moment d'una petita excursió durant la qual podran conèixer algun ocell, alguna planta, així com les diferents característiques de cada estació: des de la caiguda de les fulles a la tardor a l'explosió de la primavera quan comença el bon temps. Una vegada arribats a la piscina, caldrà treballar l'autonomia per tal de poder canviar-se; aprendran a deixar la roba ben endreçada, i a ser curosos i responsables amb les seves pertinences.

En aquesta etapa cada grup classe treballa amb tres monitors, la qual cosa ens permet adaptar-nos als diferents ritmes i necessitats que presenten els alumnes. L'objectiu que ens marquem per a aquest primer contacte amb el medi aquàtic és bàsicament utilitari i lúdic. Després de la fase de familiarització al llarg de tot el primer trimestre d'EI3, treballarem per tal d'aconseguir que tots els alumnes gaudeixin del medi i de totes les activitats que els proposem. Disposem d'una gran varietat de material, amb diferents formes i colors, per tal de fer més motivadores i atractives les propostes motrius.

Una vegada superada aquesta primera fase, i quan ja comptem amb la confiança i el gaudi de nens i nenes, iniciem el treball d'aspectes psicomotrius, en concret, el desenvolupament de les capacitats de coordinació, d'equilibri i de flotació; d'aspectes emocionals, la relació amb altres companys, l'enfortiment de l'autoestima o de superació i l'esperit de millora; i aspectes

53

lúdics, diversió i relaxació, obtenció de satisfacció i plaer o el joc com a forma d'expressió.

Les famílies de l'Escola recorden amb certa nostàlgia aquelles trobades al solàrium on, en finalitzar cadascun dels cursos de l'etapa d'Infantil, se'ls convidava per tal de poder ser testimonis de l'evolució i els aprenentatges que nens i nenes havien fet al llarg del curs a la piscina.

LA NATACIÓ A L'ETAPA DE PRIMÀRIA

Amb el pas a Primària, els alumnes treballen aspectes tals com l'autonomia, la responsabilitat, l'ordre..., ja que en els vestidors ja no estan acompanyats de mestres i monitors. Els seus professors de natació els ajudaran en tot allò que necessitin, però són ells els responsables de canviar-se i de deixar les seves pertinences ordenades –i que totes tornin a casa!

Ja a la piscina comptaran amb dos professors que els ajudaran a exercitar i potenciar determinats continguts treballats a l'aula: el cos i les seves parts, o termes com ara la flotabilitat, la resistència i molts d'altres. A nivell motriu, a banda dels salts, el control de la respiració, els girs, les immersions..., es van introduint aspectes relacionats amb els diferents estils de natació: el crol en un primer moment, al qual seguiran l'esquena, la braça –a mitjans de l'etapa– i, per acabar, el més complex, la papallona. També s'introdueixen aspectes característics de la competició com les sortides, els viratges i els relleus. A nivell emocional, treballarem la confiança i la seguretat, la coneixença i l'acceptació d'un mateix, i valors tan importants com l'assertivitat i la resiliència. Per últim, per tal de potenciar l'aspecte lúdic, a totes les classes es treballa amb activitats motivadores utilitzant materials diferents i, en moltes ocasions, plantejant jocs i/o treballs en equip. Per acabar l'etapa de Primària, a més, es presenten alguns dels esports aquàtics, principalment el waterpolo, que es treballa de forma exclusiva al llarg del darrer trimestre del curs de sisè.

No podríem acabar aquest punt dedicat a l'etapa de Primària sense fer menció al Maria Paz Corominas, un torneig de natació escolar que compta ja amb 36 edicions. El seu format ha anat variant al llarg dels anys. Inicialment havia estat una competició a la qual es convidaven altres escoles. L'IPSI, el Sant Ignasi, les Escoles Pies, el Pare Manyanet o el Sant Miquel, entre altres, han estat alguns centres convidats a compartir aquesta jornada esportiva. Actualment, però, el torneig està protagonitzat pels alumnes d'aquesta etapa. Durant una setmana, els professors prenen els temps de tots els nedadors i els alumnes més ràpids de cada classe, un nen i una nena, es classifiquen per a la final

del torneig que se celebra tot coincidint amb la Festa de maig de l'Escola. Resulta una jornada on la piscina presenta un estat immillorable, amb un ambient extraordinari gràcies a les famílies i companys que animen els diferents finalistes.

LA NATACIÓ A L'ESO

Quan els nostres alumnes arriben a l'ESO, i gràcies al nivell que han assolit prèviament, ja poden gaudir d'activitats i esports aquàtics deixant una mica enrere el treball dels estils. Així, durant el primer cicle de l'etapa, es treballa el salvament i el socorrisme; la natació sincronitzada, que es treballa des del punt de vista del treball en equip i no tant des de la dificultat de les figures i desplaçaments propis de la modalitat. A més, s'amplia el waterpolo i s'acaba el darrer trimestre de 2n ESO treballant la natació recreativa, on són els alumnes els protagonistes de les sessions, ja que són ells i elles els que programen les activitats de què gaudiran els seus companys. D'aquesta manera aconseguim acomiadar la natació dins del currículum dels nostres alumnes de la millor manera possible.

I LA NATACIÓ CONTINUA...

Si bé a partir de 3r ESO la piscina ja no forma part del currículum, són molts els alumnes i Alumni que, gràcies als extraescolars, hi continuen vinculats d'una manera o altra –l'alumnat, des de 3r ESO fins a 2n de Batxillerat, pot assistir un dia a la setmana a les sessions de natació extraescolar sense cap cost afegit. És per a nosaltres un reconeixement a tantes hores de feina quan tenim alumnes que venen a jugar a waterpolo essent ja estudiants universitaris o quan es plantejen grans reptes al medi aquàtic, com és el cas de la pròpia Maria Paz Corominas, qui, ben acompanyada per Enrique Sentís, va decidir celebrar el cinquantè aniversari de la seva participació als Jocs Olímpics de Mèxic'68 tot creuant nedant l'estret de Gibraltar l'11 de maig de 2018.

Per finalitzar, després de compartir amb tota la comunitat de BetàniaPatmos les vivències i la feina que es fa i s'ha fet durant els últims 50 anys en una de les instal·lacions més privilegiades de la nostra Escola, no volem deixar de felicitar tots els nedadors i nedadores per la feina ben feta. Així que, moltes felicitats a tots i totes!

MAPA DE SENSIBILITZACIÓ. COMPROMÍS I ACCIONS SOCIALS DE BETÀNIAPATMOS

Campanyes solidàries de sensibilització

TAPS ROBA PILOTES SANG COMERÇ ALIMENTS

Serveis i empreses proveïdores

Voluntariat i acció

Sant Joan de Déu
Barcelona - Hospital

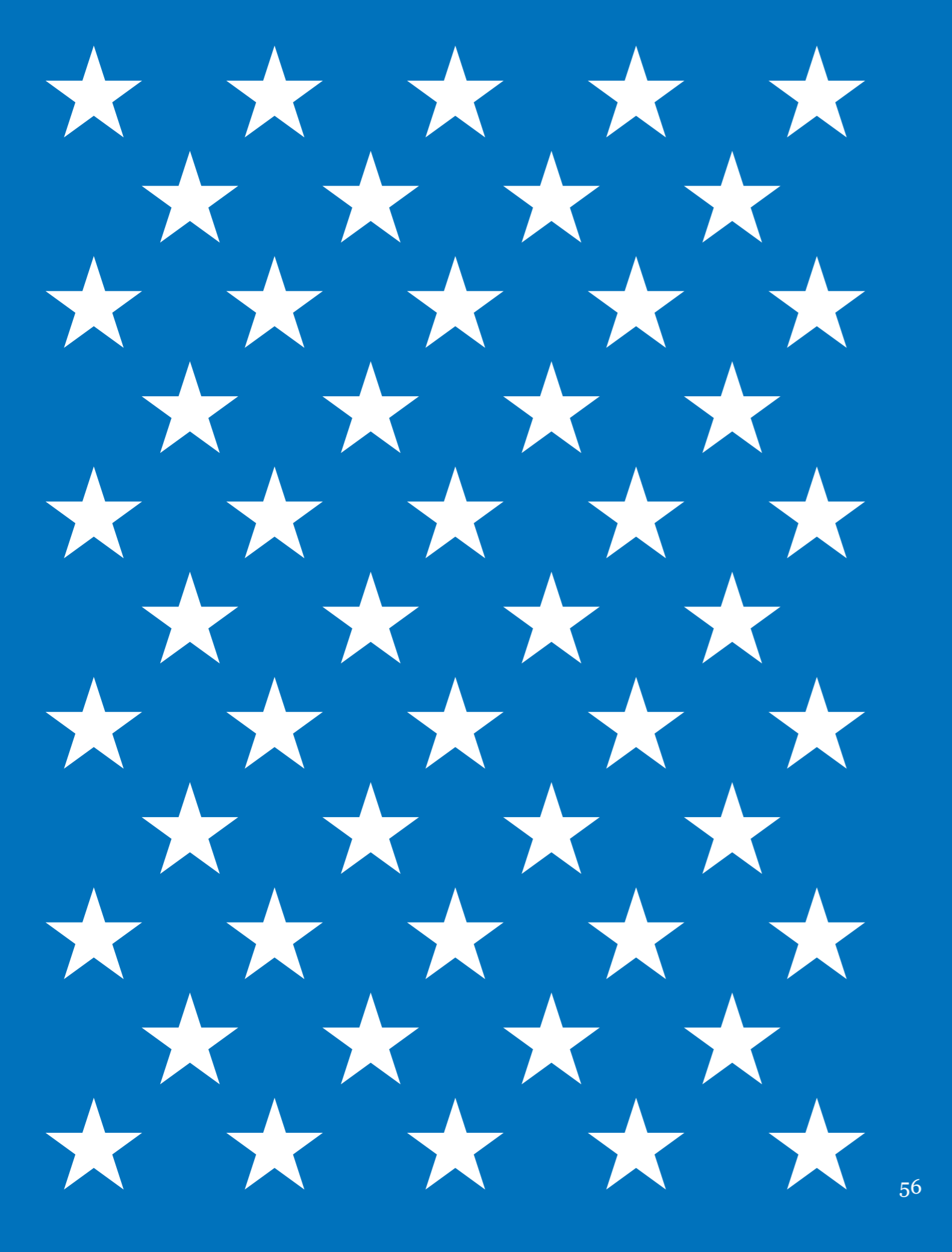
Diocesana de Barcelona
Escoles amb cor i educació en valors

FUNDACIÓ
ESTIMIA
BARCELONA

Accions puntuals

INICIATIVES BPALUMNI • CONFERÈNCIES I TALLERS
AMNISTIA INTERNACIONAL • PARTICIPACIONS EN FÒRUMS
CAMPANYES ESPECÍFIQUES • ALTRES

DUAL BACCALAUREATE AT BETÀNIAPATMOS

The dual Baccalaureate is a great opportunity to improve students' English skills. It helps them feel comfortable in a conversation, writing an email or understanding the content of an article. At the end of the course, all students who have committed to their studies get a certificate which is meaningful for them.

Online content has been available for a while, on the other hand, this is a real course experience where students are accompanied with their day to day tasks.

When they move away from a physical classroom, students may find a more personalized curriculum due to the diversity of contents and ways of understanding them. Students get the opportunity to interact with the materials, other students from different cultures, as well as their tutors in the United States.

Students watch videos, read articles, take part in conversations on a weekly basis and do homework which is submitted regularly. There is a deadline in order to submit their work which helps them keep their studies on the right track.

After handing in their work, students get the results along with feedback that shows them which aspects of their work could be improved. The tutor allows them to resubmit a piece of work, giving them the chance to improve their marks and, consequently, increase their exposure to the English language.

Online education works hand in hand with the commitment of the students. Those who take the time and effort will benefit from this programme considerably.

Looking to strengthen language learning and to delve into multilingualism, our school has signed a collaboration contract with The Academica Corporation, which is a North American educational institution with over 180 schools in the USA.

Our proposal to 2nd and 3rd of ESO students who may be interested is to obtain the Double (Spanish and North American) Baccalaureate certificate by following the online programme. Such programmes are targeted at students who want and can increase their workload to benefit from new areas of knowledge and methodologies. Following this programme, our 2nd, 3rd and 4th of ESO students and our 1st Baccalaureate students can be enrolled in both our School and an American High School and will finish both paths simultaneously.

These studies take place in a virtual setting and English is the sole language of communication. This way, both linguistic and technological skills are encouraged. Participating in this programme also promotes key personal values such as self-organisation, effort, responsibility and maturity.

Since 2016, a total of 144 students have enrolled this programme in our school. Out of those, 22 have already successfully achieved the American High School diploma. This year 2020-21, up to 32 students from 2nd and 3rd of ESO will begin their studies.

There are many ways of learning a foreign language. Being exposed to it as well as having the need to communicate with it, are key aspects that improve language skills.

OBJECTIU IMPRESCINDIBLE: CONÈIXER LA RECERCA CIENTÍFICA D'AVUI EN DIA

La biologia a l'Escola Betània Patmos no para d'actualitzar-se i les professores de biologia no ens volem quedar enrere! Sabem que és una ciència que no para d'ampliar el seu coneixement a una velocitat molt elevada.

Noves teràpies, noves vies de recerca, noves tècniques d'investigació, nous descobriments... Els nostres alumnes necessiten sortir ben preparats i conèixer el món de la investigació el més actualitzat possible, i és per això que ens assessorem amb experts i els convidem perquè ens expliquin les seves recerques.

Amb aquestes ganes de conèixer l'avantguarda de la biologia, quan la pandèmia va començar, ens vam posar en contacte amb la Júlia Vergara Alert, llicenciada en veterinària per la UAB i doctora en medicina veterinària, actualment, investigadora del Centre de Recerca en Sanitat Animal IRTA-CRESA. Ara mateix

és una de les científiques que treballa per trobar una vacuna enfront del SARS-CoV-2, perquè porta molts anys en el món de la investigació dels coronavirus.

A l'Escola vam tenir la sort de rebre la seva visita el dia 6 de març, uns dies abans que ens confinessin a casa. Els alumnes de biologia de 1r i 2n de Batxillerat van rebre un seminari sobre aquest nou virus i van conèixer la feina que realitza la Júlia i el seu grup de recerca per tal de combatre'l. Va ser una experiència molt enriquidora que els nostres alumnes recordaran sempre donada la situació que estem vivint.

La lluita contra el canvi climàtic és qüestió d'educació

ALINA DE ECHANIZ I ANNA HERVÀS
Professores del Departament de Ciències

És evident, cada vegada més, que el canvi climàtic s'ha convertit en una emergència que cal entomar. Tot i que el problema es coneix fa molts anys, és ara que la societat en comença a ser conscient.

El primer que es pregunten les persones i entitats que estan amoïnades per resoldre aquest problema és com impliquem a tothom en aquesta lluita. I és que no és una qüestió senzilla; la societat del primer món viu tan còmoda que el canvi sembla una utopia a la qual mai arribarem. Mitigar-lo implica repensar com ens movem, com consumim, com mengem, com ens comuniquem, en definitiva, replantejar-nos el nostre estil de vida.

Per tot això, la solució passa per l'educació no només del món adult sinó, també i amb especial importància, dels nens i joves. A la nostra Escola ho sabem i per aquest motiu no fem accions per la sostenibilitat sinó que eduquem en la sostenibilitat. La presència d'un

equip d'educació ambiental amb mestres i professors representants de cada etapa educativa; l'assistència a congressos sobre el canvi climàtic i l'organització de debats sobre la pèrdua de sòl fèrtil a Secundària; la simulació de la gestió d'una ciutat per convertir-la en sostenible a Batxillerat; la cura del nostre hort de manera transversal i l'observació del procés de compostatge de les restes dels esmorzars dels alumnes d'Educació Infantil per part d'alumnes de 2n de Batxillerat, són només exemples de com els valors que ens han de portar cap a una societat sostenible han anat infiltrant-se en el nostre currículum. A més, com a indicador, diversos projectes que han estat ideats pels nostres alumnes tracten de resoldre problemes com la mort dels esquiroles per atropellaments o l'ús excessiu de plàstics en el nostre dia a dia.

Tot plegat ens deixa entreveure que, educant, potser sí que caminem cap a una societat més conscient i sostenible.

ENTREVISTA A RAMÓN COLÍAS

RICARD POL

Patró de la Fundació BetàniaPatmos

JÚLIA GIBERT

Il·lustració

61

Et sembla que fem una mica d'història? Quan vas arribar a BetàniaPatmos? Quina era la teva experiència anterior? Què et va decidir a incorporar-t'hi? Vaig conèixer l'Escola quan treballava a Seteci, una empresa d'instal·lacions generals com a responsable de noves instal·lacions. Aleshores viatjava molt, per Espanya i per l'estranger, i tant la meva família com jo desitjàvem deixar de passar tants dies fora de casa.

Un recinte de més de 32.000 m² pel qual passen diàriament unes 1.650 persones entre alumnat, docents, personal d'administració i serveis, monitors i empreses de restauració, neteja, seguretat, jardineria... Sembla un repte força important. Ha estat el que esperaves? Sí, ha estat un repte des del primer dia. Calia fer importants inversions en l'actualització de les instal·lacions, però les dificultats econòmiques per les quals passava l'Escola impedièren l'aprovació dels pressupostos que jo presentava. Vaig estar a punt de marxar, frustrat perquè no podia actuar segons creia necessari. Per sort, la direcció em va tranquil·litzar i vam anar programant progressivament les actuacions a realitzar.

Quines instal·lacions t'han donat més maldecaps al llarg d'aquests anys? Durant els primers anys, les baralles amb les calderes de gasoil, fins que vam passar totes les instal·lacions a gas. També ha estat complicada la posada en normativa de les instal·lacions elèctriques fins arribar a certificar-les amb zero deficiències.

Els nostres estius són molt estressants, perquè la majoria de les obres i reformes cal dur-les a terme entre juliol i agost, mesos en què moltes empreses proveïdores fan vacances i, per tant, cal planificar-ho tot molt bé.

I darrerament el nou edifici d'Educació Infantil, una gran obra amb molta tecnologia que va demanar un gran esforç per tenir-lo en perfecte funcionament.

En què esteu ocupats actualment?

El manteniment ordinari ja ens demana molta dedicació, ja que el recinte és molt gran. Actualment estem canviant els equips extractors de les cuines, eliminant unes goteres al menjador i col·locant piques a les entrades de tots els edificis com a conseqüència de la COVID-19, que també ha obligat a millorar els protocols de desinfecció de la piscina i d'altres instal·lacions.

Quin és, al teu parer, l'estat actual de les nostres instal·lacions? Quins han estat els canvis més importants en aquests anys?

L'estat actual és magnífic. S'han fet nous edificis, pistes esportives, vestidors, reformes a la piscina i a les instal·lacions d'aigua i gas, ascensors i rampes per salvar les barreres arquitectòniques, i sempre cuidant el disseny i l'estalvi energètic.

Com has viscut la teva absoluta disponibilitat, dia i nit, laborables i festius, caps de setmana i, fins i tot, durant les vacances?

Òbviament no fa cap gràcia, ni a la família ni a mi, que et truquin a mitjanit o durant les vacances i que, si no ho pots resoldre per telèfon, hagis de desplaçar-te. Però he de reconèixer que he estat sempre reconegut, recompensat i agraït per la direcció.

Parla'ns una mica del teu equip de manteniment, de la vostra relació.

Quan un té al seu càrrec un grup de persones sempre es donen situacions delicades de gestionar, per exemple, si per una emergència o per manca de temps, cal quedar-se treballant un cop acabada la jornada. Però cal dir que formem un equip polivalent, que sempre ens hem respectat i que mantenim una bona relació.

En una institució com la nostra, on el 85% dels professionals són docents, com ho viuen els que no ho són, per molt que a BP sempre hem insistit que «educadors» ho som tots els que hi treballem? Com ha estat la teva relació personal amb l'equip docent?

Sempre hem tingut una molt bona relació. Els admiro perquè la seva feina no és gens fàcil. A més, sempre que m'han demanat alguna col·laboració he intentat satisfer les seves demandes.

Sovint se sent dir que els nois i noies actuals són poc responsables i, de vegades, mal educats. Com són, en general, els alumnes de BP? Com ha estat la teva relació amb ells? Quins valors i actituds creus que els pots haver transmès amb el teu exemple?

Sempre hi ha excepcions, però en tots aquests anys he vist passar milers d'alumnes i la gran majoria han estat educats i responsables. Sovint he col·laborat amb ells en projectes que havien de presentar als seus professors per als quals m'han demanat consell i assessorament. Sempre s'han comportat correctament amb mi i agraïts pels meus coneixements i experiència en els temes que em plantejaven. Amb aquestes col·laboracions crec que han pogut prendre consciència del valor del treball i de l'esforç, treball i esforç que han observat en l'equip de manteniment de l'Escola.

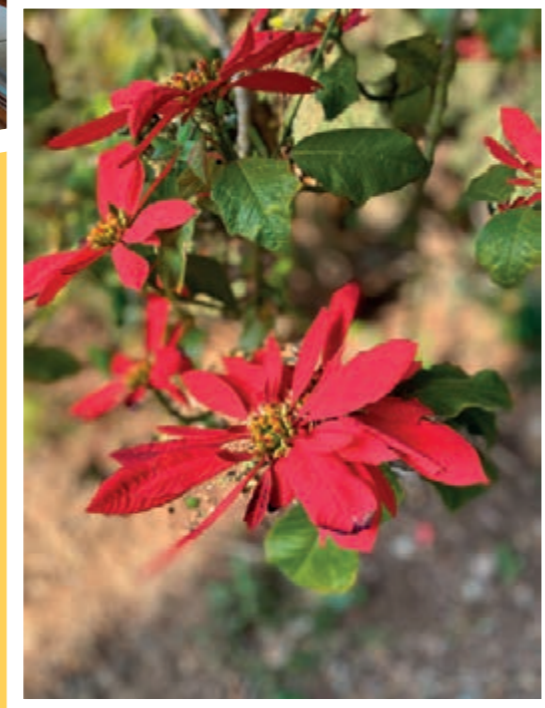
I per acabar, Ramón, vols afegir alguna cosa més?

Doncs fer un agraïment especial als diferents membres de l'equip directiu al llarg de tots aquests anys per ajudar-nos sempre i donar-me plena confiança en les decisions que he pres i, especialment, a la direcció amb què vaig començar aquesta trajectòria.

Gràcies, BetàniaPatmos, per tots aquests anys, per aquesta etapa de la meua vida!

Gràcies a tu, Ramón, per la teva professionalitat i compromís.

Que tinguis una ben merescuda jubilació!

DIENT ADÉU A L'HORT D'INFANTIL

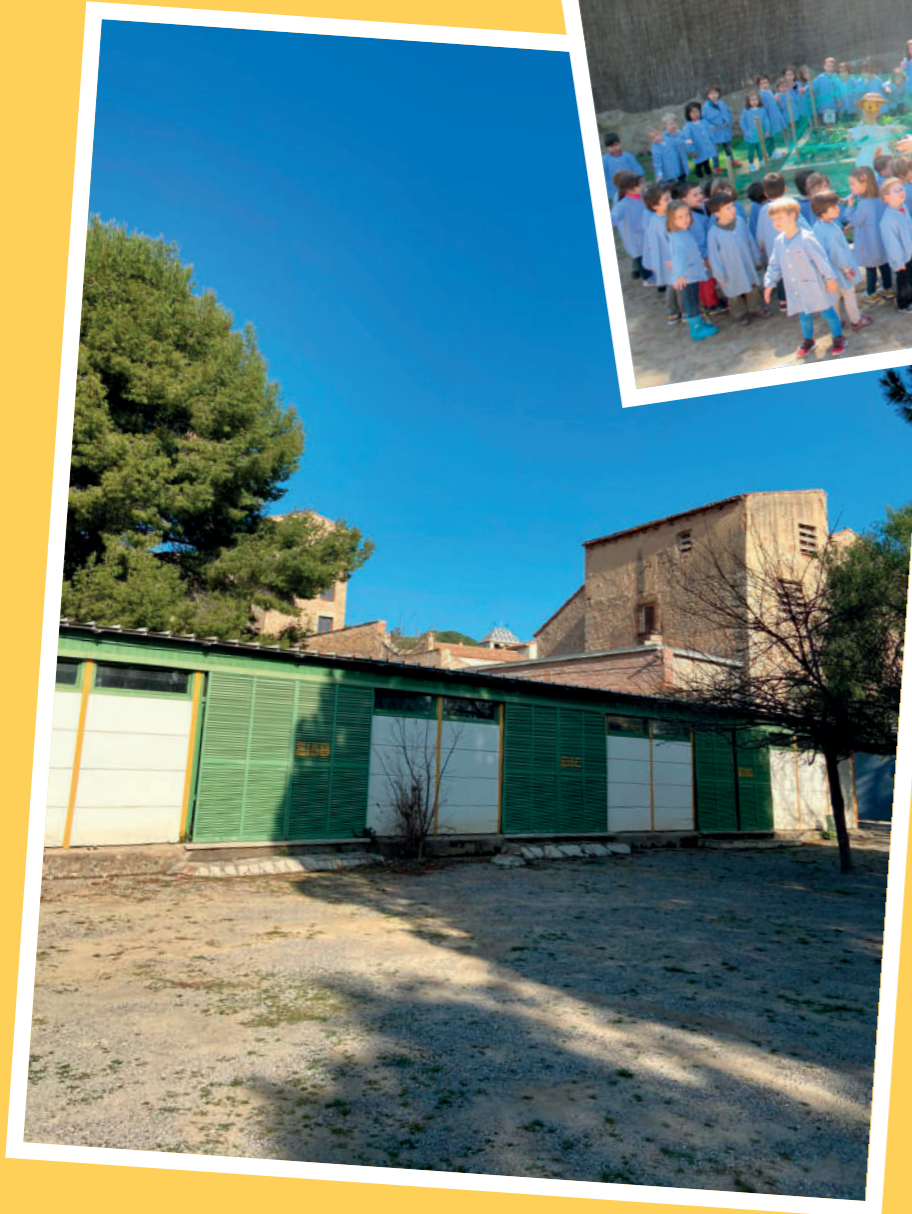
Acomiadem l'Hort d'Infantil, un espai meravellós on han après, han gaudit i han jugat més de 50 generacions d'infants.

*«Pide que el camino sea largo,
lleno de aventuras, lleno
de experiencias.»*

Kavafis

Més de 50 anys de petons, abraçades i cançons...

MARIE FARRELL

Professora del Departament de Llengües Estrangeres

FIXED FAIRY TALES IN 2ND ESO FOR INFANTS

67

When this happens, it is generally because the pupils are engaged in work that captivates them, so that it no longer seems like work, but something enjoyable and challenging, and also has a real purpose. This is exactly what the Fixed Fairy Tales activity aims to achieve.

This activity, which takes between 7 and 9 hours of class time to complete, including a visit to E.I., is a collaboration between the departments of Humanities and Foreign Languages. Its objective is to reinvent, or 'fix', a traditional fairy tale in pairs, then practice a dramatisation of the new tale, which must be transmitted orally and visually, through illustrations only.

The topic is introduced in 2nd ESO English class by getting pupils to remember and summarise some traditional fairytales, talking about the conventions of the genre, the common conflicts and resolutions, and the values transmitted by those tales.

A range of skills is practised, from listening comprehension through to oral and written expression, where they have to use the narrative tenses in context. They also broaden their vocabulary, as the writers are encouraged to make their stories interesting by looking for adverbs, adjectives, synonyms for commonly-used words etc. The process allows for attention to diversity, in that students are free to produce as simple or as complex a story as they can, and in fact, in producing a story for much younger learners, the simpler, the better.

Having spent some time drafting and editing their stories, students are usually keen to read their tale aloud and vote for the best ones. They find writing the story so motivating that we often find that they actively discourage the teacher from reading their story until they have completed it. The next stage is the creation of a book of illustrations using collage, which they do during art lessons. Once the book is ready, they must now dramatised it, finding strategies to make it comprehensible and entertaining for a 4-year-old audience. This focuses them on a series of both verbal and non-verbal communication skills: they must learn to adapt the register of the story so that it is easier to understand, which, in practice, is a very complex process.

Then the big day arrives: the visit to Educació Infantil. They are usually very excited, as are the audience members to see the pupils from "big school". The 2nd ESO boys and girls make a real effort to transmit their story clearly, modulating their language, repeating, pointing to pictures, and asking questions to engage their listeners. They turn themselves into extremely successful storytellers for the session, and are also thrilled to meet their former E.I. teachers. The look of fascination on the faces of the little ones is a joy to see, and then, after lots of hugs, we go back to secondary. I am sure the students who have participated will agree that it is a moment of magic for all concerned.

The greatest sign of success for a teacher is to be able to say, "The children are now working as if I did not exist."

Maria Montessori

LLUÍS URIACH
President de BPAumni

VIATGEM AMB ELS BPALUMNI

Aquest any la temàtica de l'Escola és el viatjar, tema que no pot ser de més actualitat. L'impacte de la pandèmia i els efectes a llarg termini que tindrà en la societat són a hores d'ara molt difícils de preveure i, probablement, un dels aspectes on hi haurà canvis més profunds és en tot allò relacionat amb el viatjar.

I què en pensen els BP Alumni sobre el tema de l'any? Segurament cadascú de nosaltres té la seva pròpia opinió nascuda de les seves vivències, però no hem volgut perdre l'oportunitat de conèixer una mica més la nostra comunitat, concretament tres antics alumnes amb qui he tingut el plaer de compartir una bona estona tot parlant d'anècdotes, pensaments... al voltant del viatge.

69

MARGOT BOIXAREU

Antiga alumna. Graduada en matemàtiques i enginyeria industrial, es dedica a digitalitzar i optimitzar la cadena de subministrament d'una empresa. Durant els seus estudis va fer estades al Brasil, a Alemanya i als Estats Units, fet que li va permetre descobrir què volia dir viatjar en tots els sentits.

ANNA DE LAS HERAS

Antiga alumna. Apassionada del viatjar i del conèixer, ha visitat 51 països i ha format part de diversos projectes internacionals relacionats amb el canvi climàtic. Actualment estudia ciències polítiques i relacions internacionals a la Universitat de Warwick, a Anglaterra.

RAMON GIRBAU

Antic alumne. Va acabar l'escola l'any 2013 junt a una anyada d'alumnes que va aprendre el sentit últim de cada destí. Forma part d'una família que els ha transmès la preocupació per fer de cada nou descobriment una lliçó útil per al creixement. Així mateix, sap que la seva recerca no s'aturarà al proper viatge que faci.

Quan va començar la vostra afició a viatjar?

Anna de las Heras: Des que vaig néixer; de fet només tenia 3 mesos quan vaig fer el meu primer viatge. Els meus pares no són els típics turistes; els agrada fer viatges autèntics buscant les arrels dels llocs que visitem, convertint els viatges en experiències enriquidores i connectant amb les persones dels indrets que visitem. Tot això ha fet que ja des de ben petita hagi nascut en mi una gran afició pel viatjar. Soc una persona curiosa a la qual li agrada aprendre i conèixer coses noves. Viatjar és sens dubte una de les millors maneres de fer-ho.

Ramon Girbau: Jo també vaig començar a viatjar des que vaig néixer i també els meus pares són grans aficionats a viatjar.

Margot Boixareu: En el meu cas la meva família també és aficionada al viatjar, si bé no tan aventurera com la de l'Anna. Els meus pares són molt curiosos i sempre que viatgem ens diuen la família «preguntitas», perquè no parem mai de preguntar per tot. M'agradaria apuntar, però, que per a mi viatjar no implica sempre agafar un avió; la meva família gaudeix de petites escapades prop de casa durant els caps de setmana, llocs de vegades també espectaculars als quals sovint no anem precisament per tenir-los a la vora. Anar a casa dels avis o visitar uns amics també són oportunitats que et permeten viatjar d'una altra

manera més propera. A casa meva sempre ens han transmès aquesta manera d'entendre el viatjar, que al final és tan important com la de conèixer cultures i llocs en destinacions llunyanes.

Viatjar sols o acompanyats?

Ramon Girbau: Jo no he viatjat mai sol, tot i que és una cosa que crec que s'ha de fer algun cop a la vida. De moment, però, m'estimo més fer-ho acompanyat.

Anna de las Heras: Jo gairebé sempre he viatjat acompanyada, perquè m'agrada estar envoltada de gent que estimo i amb la qual puc viure experiències enriquidores. Però tornant al que apuntava abans la Margot, també crec que podem viure experiències viatgeres, sols o acompanyats, al costat de casa. Per exemple, el meu gran viatge és el que estic vivint actualment a Anglaterra, una gran experiència d'aprenentatge a tots els nivells. Vaig marxar ara ja fa un any a viure-hi i, tot i que és ara casa meva, per a mi està sent un viatge.

Destacaries cap viatge en especial?

Anna de las Heras: Sí. El viatge que més m'ha marcat és un que vam fer amb la meva família i uns amics quan jo només tenia 7 anys. La destinació fou Burkina Faso, Mali, al bell mig de l'Àfrica negra. Sens dubte va ser un viatge diferent per ser una destinació llunyana

68

i per la multitud d'experiències que vam viure. Per a una nena petita com era jo tot va ser molt impactant.

Ramon Girbau: Jo destacaria el viatge que vam fer amb l'Escola a Roma acompanyats de diversos professors, entre els quals destacaria en Quim Guëll, que era el nostre professor de llatí. Va ser el primer cop que vam viatjar tots els companys en un ambient relaxat, aprenent d'una manera diferent, sense la sensació de ser una classe d'escola.

Margot Boixareu: Un dels viatges que més m'ha marcat ha estat un que vaig fer al Brasil, a Rio de Janeiro, on vaig estar vivint vuit mesos. Vaig tenir l'ocasió de viatjar sola i fou una experiència personal molt enriquidora.

En els vostres viatges, us heu trobat amb algun BPAumni? Si us hi vau trobar, com va ser l'encontre?

Anna de las Heras: Just la setmana passada vaig estar a punt de trobar-me amb la Claudia Bensaja, que va acabar l'Escola l'any passat. Al final, però, per temes d'horari no ens vam poder veure. Igualment tinc força anècdotes de companys que he conegut viatjant i que, temps després, ens hem retrobat en altres parts del món, i això és una part molt enriquidora dels viatges.

Margot Boixareu: La trobada més interessant que he tingut va ser amb la Carme Mallafre, a Trieste. La meva germana i jo viatjàvem amb l'Interrail per l'est d'Europa. Havíem començat a Itàlia i cada pocs dies decidíem la ruta i la propera parada. Després de passar uns dies a Verona, vam pensar que seria interessant visitar Trieste, que tenia platja i, donat que estàvem a mitjans de juliol, ens venia molt de gust. Un cop allà la meva germana, que és molt lectora, volia visitar alguns dels llocs on James Joyce havia estat, i vam acabar en un petit cafè amagat en un carreró, molt petit, ple de llibres, i on es podia respirar l'ambient que l'escriptor irlandès tan bé descriu. Quina va ser la nostra sorpresa quan rebuscant entre llibres veiem... la Carme Mallafre! Què petit sembla el món quan et trobes un conegut allà on no t'ho haguessis imaginat mai! Vam estar tota la tarda xerrant amb la Carme i aquella mateixa nit vam quedar per anar a sopar a un lloc encantador, al costat d'una plaça, on feien concerts, i vam passar un temps fantàstic fins ben entrada la matinada.

Creieu que són casualitat aquestes trobades entre BPAumni com les que ens heu explicat o d'altres que hem conegut?

Margot Boixareu: Jo crec que no. Al final, que ens trobéssim en un petit cafè a Trieste seguint les petjades de James Joyce, és una conseqüència de l'educació que hem rebut, de l'interès que ens han despertat per conèixer llocs autèntics, de l'interès que ha nascut en nosaltres per la cultura i les humanitats... Els últims anys, amb la direcció d'en Jacint, han suposat un punt d'inflexió i s'ha potenciat molt la formació humanística. Avui l'Escola és potent no solament en les matèries científiques i tecnològiques sinó també en la formació humanística.

Ramón Girbau: No sé com ho fa, però l'Escola té una recepta a la qual afegeix una sèrie d'espècies i d'ingredients especials que fa que surtin persones amb una base i fonaments comuns.

Com us ha marcat l'Escola quan viatgeu i quin professor us ve al cap quan hi penseu?

Anna de las Heras: Jo no en destacaria cap en concret, però m'agradaria realçar la curiositat com un tret característic que compartim tots els BPAumni i que segur que en part ve marcat per com hem après des de petits a matèries com geografia o història. Professors com en Xavi Ciurans ens han ajudat a gaudir de pensar més enllà, de buscar en els detalls, i de viure la història, la geografia o la filosofia no com una successió de dades, cites, noms o llocs que hem de memoritzar, sinó com a diferents maneres d'entendre millor el que ens envolta, qui som, el perquè de tot plegat... A l'Escola hi ha molts professors viatgers, i tots ells ens han transmès el viatge com una manera de gaudir de la curiositat.

Margot Boixareu: Jo recordo moltíssim les colònies durant l'ESO i especialment una activitat que en aquell moment va ser molt criticada. Aprofitant aquells dies, els professors ens van proposar un petit projecte sobre la conca del Llobregat. En aquell moment no enteníem per què en uns dies que, en principi, eren de vacances i per passar-nos-ho bé, ens feien treballar. Al final va ser una sortida molt especial; vam anar des dels Pirineus fins al delta del Llobregat, repassant fets històrics, aprenent de geografia, història, geologia..., seguint un fil conductor que, anys després, per a mi representa metafòricament el creixement que jo, les meves amigues i els companys estem vivint.

71

Més enllà del viatjar com a experiència personal positiva, què penseu de l'impacte negatiu, del que tant es parla ara, que suposa viatjar pel planeta?

Anna de las Heras: El cert és que jo sovint em sento una mica culpable. Des de fa molt de temps estic molt compromesa en la lluita contra el canvi climàtic, però, al mateix temps, no paro, o no parava fins als últims sis mesos, de voltar pel món agafant avions, les emissions de CO₂ dels quals són molt grans. Dit això també s'ha de dir que hi ha moltes activitats diàries que contaminen encara més. A més, soc molt optimista i crec que la tecnologia, per exemple, ens ajudarà a resoldre aquests efectes negatius i podrem viatjar generant una petjada de carboni raonable.

Margot Boixareu: És un tema que genera molta controvèrsia i contradiccions. Per una banda, viatjar és un plaer, però si sabéssim la quantitat de milers de tones de carburant que es crema quan agafem un avió... És impressionant! Afortunadament també hi ha altres maneres de viatjar que són molt més sostenibles. El mateix trajecte que a vegades fem en avió es pot fer en tren, en autocar o en vaixell i aleshores l'impacte és considerablement molt més baix i les emissions de carboni més raonables. Coincideixo amb l'Anna en el punt optimista sobre el futur. Cada cop hi ha més opcions per electrificar l'economia, el transport..., cosa que permetrà una transició cap a un model menys depenent dels hidrocarburs, més sostenible i basat en la generació d'energia renovable.

Aquest any heu pogut fer cap viatge?

Ramon Girbau: Aquest estiu he optat per la proximitat i la sostenibilitat. Amb els amics de l'Escola hem llogat un veler i hem fet la volta a les Illes Balears, un viatge BPAumni 100%, ja que tots som antics alumnes de l'Escola. Tenia altres viatges programats, però finalment, per la situació excepcional que estem vivint, vaig optar per restar a prop.

Margot Boixareu: Jo també he anat a les Balears!

Anna de las Heras: Jo tenia quatre viatges llargs planificats, molt macos i molt desitjats, però finalment els hem hagut de postergar. Al final he estat fent una mica el que deia abans la Margot, conèixer casa teva amb petites escapades de proximitat. Com a les Illes Balears, que jo també hi he estat!

Margot Boixareu: Conèixer casa teva és el que més o menys ha fet tothom, obligats per la situació general. Hem descobert i retrobat allò que més ens agrada i allò que menys. Hem après a valorar ser a casa, obrir la finestra i dir: «Oh! Quin plaer!».

Anna de las Heras: De març a juliol vaig quedar atrapada a Anglaterra, ja que el tancament de fronteres em va obligar a cancel·lar tots els viatges. Ha estat una experiència molt estranya, perquè a la meua agenda cada quatre o cinc pàgines sempre tinc un vol o un viatge i restar tant de temps sense moure'm ha estat una sensació totalment nova que, d'altra banda, m'ha permès fer un viatge personal molt interessant, una experiència distòpica, un viatge interior, espiritual, que no deixa de ser un viatge.

Margot Boixareu: Per a mi un viatge és també retrobar-te amb algú que fa temps que no veus, perquè recordar el passat amb aquella persona és viatge a records, de vegades bonics, de vegades tristos, que ens permeten reflexionar i pensar sobre qui érem fa cinc, deu o quinze anys. A més penso que totes les persones que he anat coneixent al llarg de la meua vida són els que han fet que sigui la persona que soc avui. M'agrada pensar en el món i en les persones que m'envolten com un conjunt de llumetes que s'encenen i s'apaguen; llumetes que s'encenen cada cop que he conegut algú i m'ha enriquit, i d'altres que s'apaguen o es dilueixen perquè segueixen viatges diferents i es perd el contacte.

Alguna recomanació per als BPAumni sobre viatjar?

Ramon Girbau: Jo diria que sempre s'ha de viatjar cap endavant, una actitud molt més difícil de portar a terme del que pot semblar, però que cal que no perdem mai de vista. Hem de viatjar endavant amb la filosofia que tots els llocs són bonics, interessants, si som capaços de trobar un angle o una manera diferent de mirar. Jo recomanaria als BPAumni que es preparin els viatges, que busquin informació i que els visquin intensament.

Margot Boixareu: Jo els recomanaria que preguntin tot el que puguin. Que preguntin a la farmàcia, a la llibreria, al forn, a la gent pel carrer i, sempre, que tinguin en ment la màxima «Allà on vagis fes el que vegis». A mi m'ha permès moltes vegades viure aventures inesperades, descobrir llocs que no hagués imaginat..

Anna de las Heras: Als BP Alumni els diria: «Siguen curiosos i no tingueu por».

73

La música és el llenguatge de les emocions, com la poesia, i actua directament sobre l'estat d'ànim: tempera l'ànima i dona energia al cos. És per això que a l'Escola volem que la música acompanyi els nostres alumnes en la seva formació com a persones des dels 2 fins als 14 anys, i no només dins l'espai escolar, sinó més enllà de les portes de BP.

ANEM DE CONCERT!

HELENA PARÉS, ANA PORCAR I RAÛL VIANA
Professorat del Departament d'Arts i Humanitats

Des dels més menuts, els infants d'EI2, fins als nois i noies de 2n ESO, tots gaudeixen d'experiències musicals a espais insígnies del nostre entorn com ara l'Auditori, el Palau de la Música Catalana, el Gran Teatre del Liceu... L'objectiu d'aquestes vivències, deixant de banda el propi contingut cognitiu i emocional, és fomentar el respecte envers els intèrprets, aprendre a escoltar la música amb una actitud adequada i saber estar en silenci, competències claus per aconseguir una escolta activa i més intel·ligent.

L'Auditori de Barcelona proposa diferents espectacles d'estils i gèneres musicals diversos que permeten familiaritzar-se amb instruments variats i possibiliten la interpretació, la creativitat i la imaginació. Algunes de les propostes a què hem assistit amb EI3 en els darrers anys són *Ma, Me, Mi... Mozart!*, *Els nous colors del metall*, *Planeta clarinet* o *Sonets de joquina*.

Els jocs musicals permeten als infants explorar els ritmes, la plasticitat del moviment i l'expressivitat del gest per poder culminar-ho tot en danses inventades o ja conegudes per a ells. La dansa comença a prendre força a mesura que s'avança en el control del propi cos i en la percepció dels diversos ritmes. És per això que amb EI4 anem a veure *Trencadís de cançons*, un espectacle que combina poesia, cançons i dansa. A través de la música i el ball, aquesta activitat estimula la creativitat i la imaginació dels infants en un entorn privilegiat i emblemàtic amb una arquitectura modernista com és el Palau de la Música Catalana.

També durant el curs d'EI4 treballem l'òpera *La flauta màgica* de W. A. Mozart, perquè creiem important desvetllar l'interès per compartir interpretacions, sensacions i emocions provocades per les produccions artístiques literàries, musicals, teatrals, plàstiques i audiovisuals. És per aquest motiu que a EI5 viatgem al Gran Teatre del Liceu per gaudir de l'òpera *La petita flauta màgica*. Al mateix espai els alumnes de 1r EP van gaudir el curs passat de l'espectacle *Els músics de Bremen*, una proposta de dansa amb titelles a partir del conte infantil dels germans Grimm.

Una de les últimes propostes de l'Auditori de Barcelona és *Pica so*. En col·laboració amb el Museu Picasso, aquesta audició té com a objectiu descobrir l'univers musical d'aquest pintor universal, que justament és el centre d'un dels projectes interdisciplinaris de 2n EP. L'àrea de música de l'Escola hi participa des de diferents àmbits, però fer-ho a través d'aquest espectacle és tot un luxe.

A 3r EP ens iniciem en l'aprenentatge de diversos grups instrumentals. Concretament en aquest nivell coneixem la cobla, agrupació instrumental fonamental del nostre entorn més proper, raó per la qual tornem a viatjar al Palau de la Música Catalana per gaudir de *La Cobla 2.0*, concert-espectacle protagonitzat per la Cobla Sant Jordi Ciutat de Barcelona.

A 5è EP realitzem una activitat ben diferent. Fins ara els alumnes, tot i que d'una manera participativa, sempre han fet de públic. Ara els toca ser els intèrprets! Es tracta del Cantània, una activitat organitzada per l'Auditori de Barcelona on participen escoles de tot Catalunya. Els infants ara esdevenen cantaires d'una cantata mentre els familiars, de públic, gaudeixen de l'espectacle.

Després d'aquestes sortides musicals durant les etapes d'Infantil i Primària, els nostres alumnes d'ESO tenen un bagatge musical assentat. Ja estan familiaritzats amb les sales de concerts de la ciutat d'una forma no només musical sinó també arquitectònica i històrica, i, a més, han assimilat les dinàmiques treballades durant els cursos anteriors.

Per a aquesta etapa cal crear complicitats amb els alumnes, donat que es mouen en una franja d'edat que té reticències al concepte *anar a escoltar un concert*. S'han de buscar, doncs, espectacles atractius tant a nivell interdisciplinari –que la música esdevingui la gran protagonista de l'experiència artística i que, al mateix temps, interacció amb altres disciplines com la dansa, la poesia, el teatre i les arts plàstiques– com pel que fa a l'ús de recursos tecnològics.

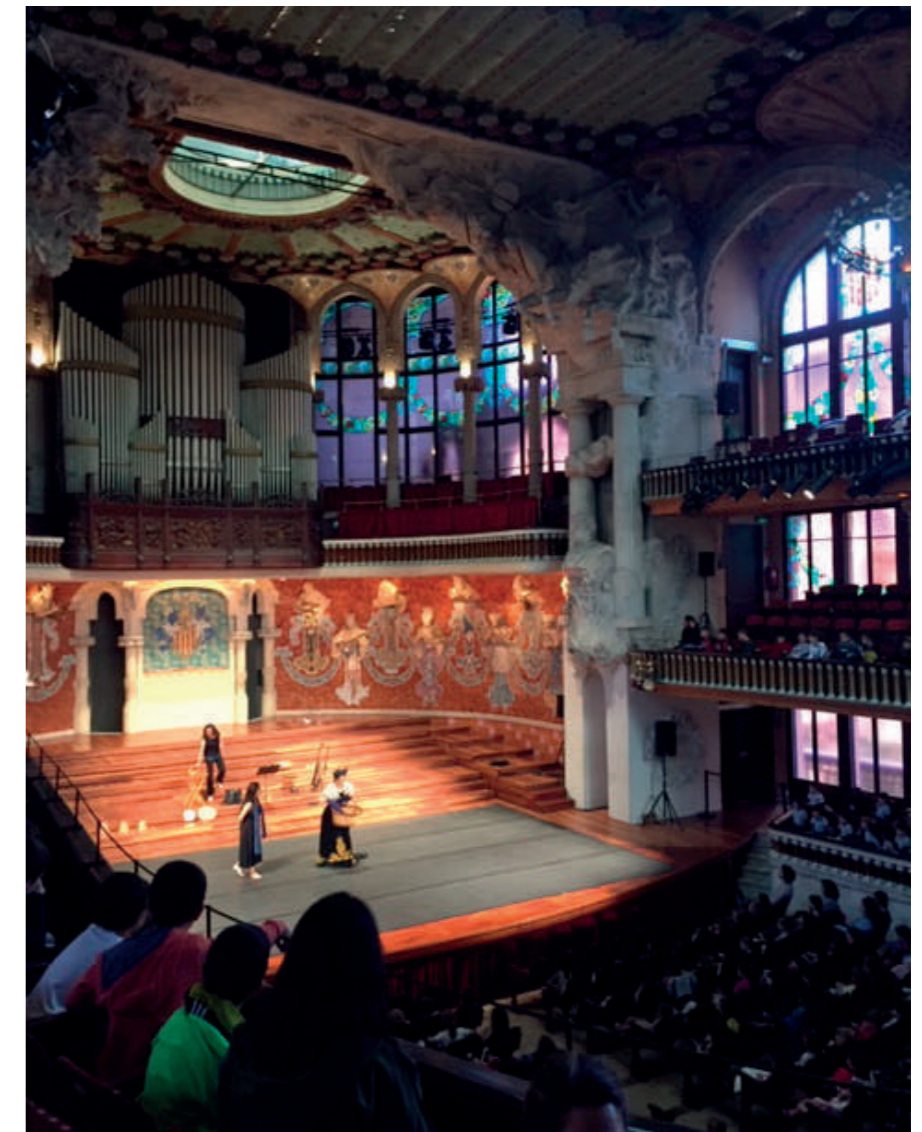
75

A 1r ESO els nostres alumnes viatgen fins al majestuós Palau de la Música Catalana per gaudir del concert-espectacle *Jazz en viu... Swing!* L'Original Jazz Orchestra del Taller de Músics mostra i dona a conèixer l'evolució del jazz des dels inicis fins al swing. Els nostres alumnes gaudeixen aquí d'una experiència vivencial de primera mà, literalment, perquè les utilitzaran per intentar acompanyar la *big band* fent espetegar els seus dits mentre perceben què és el swing.

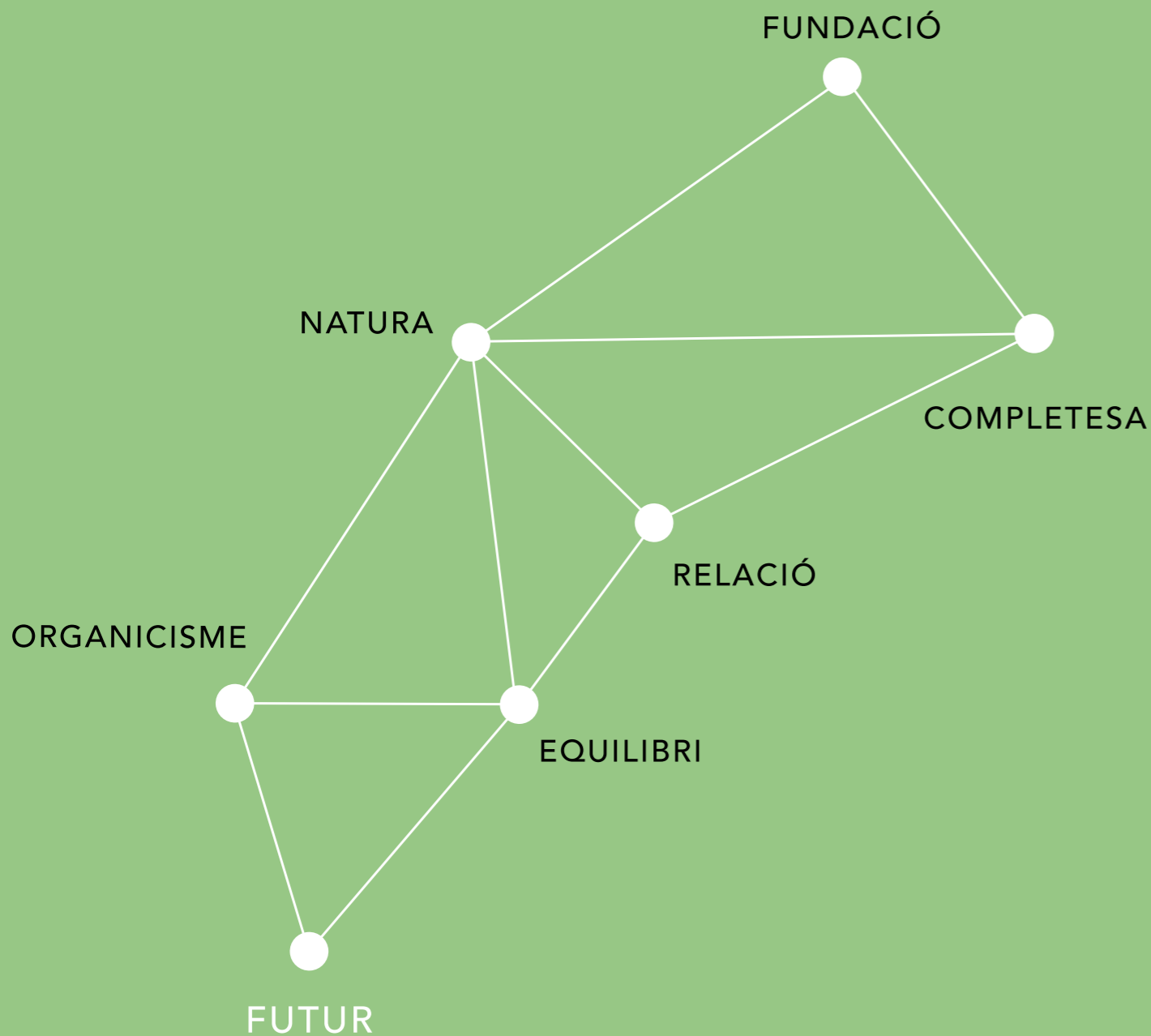
A 2n ESO l'oferta és més variada i cada any anem descobrint nous concerts-espectacles. Durant alguns anys els alumnes han assistit a una *performance* totalment diferent, *Històries elèctriques*, proposta de l'Auditori de Barcelona. Durant 50 minuts el públic gaudeix d'un espectacle de música electrònica interpretat per instruments inventats. *Tuvabox*, *xinxetòfon*, *ondes*

sackbut... són alguns dels noms d'aquests instruments que protagonitzen una lectura molt particular d'un conte clàssic sobre els habitants de la Terra. Els alumnes, a més, tornen a experimentar la interdisciplinarietat, ja que tot el concert va acompanyat d'un artista visual que recrea les diferents històries a través de l'animació en directe.

I aquí acaba el recorregut. Els nostres alumnes han gaudit d'un viatge musical des de ben petits que els ha permès connectar amb el món musical de Barcelona i viure'l des de diferents activitats. Estem segurs que cada una d'aquestes experiències els ha ajudat a créixer i a despertar la sensibilitat artística que, de ben segur, els servirà en molts altres camps de la seva vida.

MIREM ENRERE I NO ENS VEIEM FORA DE BP

Som a l'última setmana d'agost i encara no imaginem un setembre sense la tornada a BP. Generalment, entre finals d'agost i principis de setembre, la gent es va conscienciant que ja queda poc per acabar les vacances i que el retorn a la vida quotidiana el tenim relativament a prop. La tornada a la ciutat, el comiat de la casa d'estiueig, del mar, dels amics d'estiu... Ahora, però, una certa sensació de neguit: aviat arribarà el primer dia d'escola, el retrobament amb els amics, els professors... Paradoxalment, volem que els primers dies de setembre passin ràpid.

Aquest any, però, és diferent. Aquest any nosaltres ens hem graduat, hem acabat segon de Batxillerat i hem aprovat les proves de les PAU. Ara ja hem escollit la universitat i la carrera que cursarem i hem avançat un esglau en el que serà la nostra carrera professional. Aquest any, aquest final d'agost i aquest setembre ens costa creure que no viurem de nou el primer dia d'escola, que no tornarem a la classe amb els amics i que no estarem a l'espera de veure quins seran les nostres professores i professors. Aquest any ja no tornarem a BP.

Pensar-ho és més difícil del que sembla, perquè, com a alumnes de BetàniaPatmos des dels 2 anys, no érem prou conscients que aquest moment arribaria ni que arribaria tan de cop. Nosaltres mirem enrere i no ens hi veiem fora; ens costa adonar-nos que aquest no serà un curs més al Clos Montserrat, si bé sí que som conscients que hem donat el millor a BetàniaPatmos i que BP ens ha donat el millor a nosaltres. Ara hem d'aprofitar tot el que ens emportem de la nostra estada per fer-nos valer fora del perímetre escolar; hem de demostrar que, d'on venim, sempre ens han tractat com una família i que ens han educat en uns valors que hem fet nostres i que ens han permès construir-nos tal com som avui dia.

La promoció 2020 s'emporta molts records de l'Escola i la sensació que és una promoció especial –a la seva manera, com cada promoció. El nostre és un dels cursos que va viure l'experiència de fer el parvulari a l'Hort, quan encara es deia P2, P3, P4... Sí, som dels que van aprendre a jugar a futbol amb la porteria pintada a la paret del pati i dels que no feien

educació física sinó «sico». Aquests són records que vam fer segurament quan no teníem més de 5 anys, però que, tot i això, seguim revivint, perquè l'Hort va ser la nostra primera etapa a BP, el lloc on vam escriure les nostres primeres lletres, l'espai on vam llegir els nostres primers llibres i el territori on vam fer els nostres primers amics.

Quan vam començar Primària, vam anar a l'edifici de dalt i ens vam haver d'acostumar a pujar la mítica rampa cada dia. Un curs escolar té uns 170 dies lectius, de manera que els que hem estat alumnes des de primer de Primària, segons els nostres càlculs, hem pujat la rampa unes 2.000 vegades durant 2.000 matins de la nostra vida, cosa que crea un lligam entre els que avui conformem la promoció 2020. I què de coses que ens emportem d'aquest curt trajecte diari! Vam conèixer el concepte de «deures» i algun que altre examen i, tot i que ens sembla impossible ara, el primer dia que ens en van posar a primer de Primària tots ens vam emocionar perquè de cop érem «nens grans». I de mica en mica ens van anar ficant al cap la idea que la cosa es complicava cada any un pèl més, que cada any ens fèiem una mica més grans i, alhora, apreníem a ser una mica més responsables.

A l'arribada a l'ESO tots teníem por. Sabíem que a Secundària es podia repetir curs i ens havien explicat moltes llegendes sobre l'Herminio. Val a dir que algunes de les preocupacions que ens amoïnaven durant l'estiu de sisè de Primària van tenir quelcom de real, però, en general, la gent sempre exagera molt quan parla de l'ESO i del Batxillerat. Un dels canvis més notables en iniciar aquesta etapa va ser una major

llibertat, ja que cada curs érem més responsables de com ens organitzàvem i gestionàvem el nostre estudi. Els delegats van adquirir certa importància; les costellades a Arbúcies es van tornar una tradició de principi de curs; vam tenir l'oportunitat de ser la primera generació a participar en els recuperats intercanvis amb França i Alemanya; vam viure l'experiència del MUNBP a quart. I també, a quart d'ESO, vam gaudir d'un increïble viatge a Berlín amb tots els companys i els nostres tutors. En definitiva, l'etapa de l'ESO ens va ensenyar a madurar, a estudiar, i ens va preparar per als futurs obstacles.

Finalment, arribem a l'etapa de Batxillerat, l'última de la nostra gran experiència a BP i, tot i ser la més curta, n'és una de molt important i especial. En aquests dos últims cursos la confiança en els alumnes és absoluta i ens fem plenament responsables de la nostra trajectòria. Agraïm a totes les professores i professors que ens han ajudat a viure-la i a tots els que ens han ajudat a arribar-hi. Per nosaltres és probablement la millor etapa, tot i que, amb la situació de la pandèmia d'aquest any, no hem pogut gaudir de moments tan especials i únics com una festa de graduació a l'alçada de l'esforç invertit durant tots aquests anys escolars. Per sort, sí que vam ser a temps de gaudir dels grans viatges que es proposen per al Batxillerat. Per una banda, l'intercanvi amb la Xina va ser molt enriquidor, a la mateixa alçada que l'oportunitat que vam tenir alguns alumnes de participar al MUNOG, a Goldberg. L'experiència parisenc, amb els nostres tutors de primer, la recordarem tota la vida. Londres, Ginebra i Roma han estat, probablement, els viatges més divertits i significatius del nostre recorregut a BetàniaPatmos i podem assegurar que la promoció Meetics ha deixat petjada en aquests grans viatges.

Després d'aquest breu recorregut a través dels nostres records més especials, tornem a l'ara. Aquest any tots fem un gran pas, un pas que, quan vam entrar a l'Escola, semblava molt llunyà... però que ja és aquí. Ja no toca pujar la rampa i, tot i que alguns anem a la universitat a uns escassos metres de BetàniaPatmos, la sensació és diferent: ens hem separat d'aquells amb qui hem compartit les etapes més elementals de la nostra formació.

La nostra relació amb l'Escola, però, no acaba aquí. Encara ens queda una graduació pendent en la qual puguem retrobar-nos i celebrar tots junts aquest nou inici i el tancament d'una etapa fonamental. També ens queda tornar algun dia que altre a l'Escola a parlar de la universitat i «espantar» els alumnes de quart d'ESO i Batxillerat, com van fer amb nosaltres. Tot i que ja no som alumnes de l'Escola, som BP Alumni i, per tant, en seguim formant part.

Per últim, volem fer un agraïment a BetàniaPatmos. Gràcies, BP, per tant; gràcies per preparar-nos per al futur, per ensenyar-nos tot el que hem après durant tots aquests anys. L'Escola sempre formarà part de la nostra identitat, del nostre cor i de la nostra forma de ser. Els amics que hem fet sempre els tindrem i mai no oblidarem el professorat, que ha demostrat una gran paciència amb nosaltres i que, amb un bon cor, ens ha tingut classe sí i classe no, dia sí i dia també. L'experiència BP, juntament amb la família que la conforma, sempre estaran al nostre costat. Mirem enrere i no ens veiem fora de BP; veiem BP com una part de la nostra identitat.

A LLUÍS POBLET I ANDREU, UN DELS SET PRIMERS!

El passat 1 d'octubre va fer 61 anys que set infants –Jorge Comas, Juan Latorre, Lluís Poblet, Enrique Puche, Manel Salvat, Javier Salvat i Joaquim Tornos– van inaugurar l'Escola Patmos, un dels projectes escolars més valents de l'època ideat i dirigit per l'Emili Teixidor amb el suport permanent de Joan Alemany.

Aquest experiment es va consolidar i ara és el que tots coneixem. El primer dia de Patmos el podem llegir a la pàgina 106 del llibre *Moments & Constel·lacions* escrit pel professor Xavier Ciurans i publicat el 2017 arran del 75è aniversari de l'Escola BetàniaPatmos.

Com he dit, entre aquests infants hi havia el Lluís Poblet i Andreu, un noi alegre i viu, energètic, portador d'una forta personalitat. La vida ens va separar, vam trigar molts anys, dècades, a trobar-nos de nou. Però un dia, ja de grans, ens vam reconèixer tal com érem de petits, amb calces curtes, juganers i curiosos.

El retrobament va ser una experiència extraordinària; em consta que per al Lluís va representar un estímul fantàstic. La nostra amistat va renéixer amb una intensitat i una alegria increïbles, i aquesta amistat no parava de créixer.

Però el passat diumenge 15 de novembre el Lluís em va trucar per dir-me: «Manel, me'n vaig». Tres dies després, dimecres 18 de novembre, ens deixava. Al bosc –avui gairebé desaparegut– de Cal Montero, al carrer del Bisbe Català, molt a prop del Reial Monestir de Santa Maria de Pedralbes i del Clos Montserrat, allà on nosaltres en dèiem la jungla i hi havia els barracons de Patmos, encara se senten les rialles dels set nens juganers que creixien encuriolats sota l'atenta mirada dels seus mestres.

Fundació Privada BetàniaPatmos

Montevideo, 13
08034 Barcelona
Tel. 932 521 900
info@betania-patmos.org
www.betania-patmos.org

CONSELL DE REDACCIÓ Judith Badia, Jacint Bassó, Xavier Ciurans, Maite Díaz, Jaume Feixas, Pilar Gallardo, Ramon Girbau, Antoni Majó, Pilar Pérez, Aureli Redón, Joan Ramon Riqué, Maria Sánchez i Lluís Uriach.
DISSENY Tàctica. **IMPRESSIÓ** Novaera. **TIRATGE** 1.600 exemplars.
AGRAÏMENTS Un agraïment especial per a totes les persones que han participat en la ideació, el disseny i la producció d'aquest *Parlem-ne* 103.
COBERTA Niu del Clos Montserrat, fotografia d'Herminio Alcaraz.

3 Escola
Bet`aniaPatmos
BARCELONA